

NORGE LESER NORDISK

2012

Nordiske litteraturpriser

Foto: Johannes Jansson - norden.org

Arendal bibliotek
Nordisk informasjonsskontor Sør-Norge

norden

Nordisk Informasjonsskontor Sør-Norge

www.nordeninfo.no

Arendal bibliotek

www.arendal.folkebibl.no

Norge leser nordisk 2012

Velkommen	s. 4
Å samtale om skjønnlitterære tekster	s. 5
Leseliste	s. 7

Litteraturpriser i Norden

Nordisk Råds litteraturpris	s. 9
Bjørnsonprisen	s. 11
Glassnøkkelen	s. 12
Augustprisen	s. 13
Ivar Lo-Johanssons personlige pris	s. 15
Gyldendalprisen (Norge)	s. 16
Nynorsk litteraturpris	s. 17
Svenska Akademiens nordiska pris	s. 18
Svenska Akademiens stora pris	s. 19
Dansk Litteraturpris for Kvinder	s. 20
Søren Gyldendal-prisen	s. 21
Adam Oehlenschlägers legat	s. 22
Boghandlernes Gyldne Laurbær	s. 23
Læsernes Bogpris	s. 25
P2 romanprisen	s. 26
Danske Banks litteraturpris	s. 27
Holger Drachmann-legatet	s. 28

Forfatteromtaler

Sverige:	Sigrid Combüchen	s. 30
	Kristian Lundberg	s. 32
	Eivind Johnson	s. 33
Danmark:	Suzanne Brøgger	s. 34
	Morten Ramsland	s. 36
	Jens Christian Grøndahl	s. 37
	Vibeke Grønfeldt	s. 38
Finland:	Antti Tuuri	s. 39
	Tove Jansson	s. 40
	Rakel Liehu	s. 41
Norge:	Benedicte Meyer Kroneberg	s. 42
	Vigdis Hjorth	s. 43
	Ragnar Hovland	s. 45
Island:	Einar Már Gudmundsson	s. 46
	Arnaldur Indriðason	s. 47
	Gyrðir Elíasson	s. 48
Færøyene:	William Heinesen	s. 49
Baltikum:	Enel Melberg	s. 50
Det samiske språkområdet:	Annica Wennstrøm	s. 51

VELKOMMEN TIL ”NORGE LESER NORDISK” 2012

Nordiske litteraturpriser og forfatterlegater

Midt på 1990-tallet ble det i Agder-fylkene startet lesesirkler i nordisk litteratur etter modell fra Södermanland i Sverige hvor man hadde et prosjekt kalt ”Södermanland Leser Agder”. Prosjektet på Sørlandet ble kalt ”Agder Leser Nordisk”. Hvert år kom et nytt lesehefte som det du nå holder i hånden. Med heftet som felles utgangspunkt deltok et titalls lesesirkler i 15 år og leste litteratur fra de øvrige nordiske land. For tre år siden gikk tilbudet om leseheftene ut til hele landet via folkebibliotek og Foreningen Nordens medlemsblad. Samtidig ble norske forfattere inkludert på leselisten.

Dere som var med i fjor vil raskt oppdage at årets tema er så godt som identisk med fjorårets. En grunn til det er at det finnes så mange litteraturpriser og – legater i Norden at vi slett ikke følte oss ferdige med temaet i fjor. Den andre grunnen er at Nordisk Råds litteraturpris feirer 50-årsjubileum både i 2011 og 2012. De første nomineringene til prisen fant sted i 1961 og den ble delt ut for første gang året etter. Prisen regnes som den gjevreste nordiske prisen en forfatter kan få og det er derfor naturlig at både vinneren fra 1962 og årets vinner står på leselisten. Noen av prisene som omtales var med i fjor, men de fleste er nye i denne sammenheng.

I motsetning til i fjor er det i år med en del forfattere som har fått utmerkelse for sitt samlede forfatterskap og ikke kun for en enkelt bok. Den skarpe iaktaker vil også oppdage at leselisten inneholder en roman fra Baltikum og en fra det samiske språkområdet, uten at disse har mottatt noen priser pr i dag. Vi har valgt å gjøre det først og fremst fordi det er gode bøker, men også fordi de representerer deler av Norden og vårt nærområde som mange av oss sjelden leser bøker fra.

Det er Arendal bibliotek som har utarbeidet leselisten og samlet bakgrunnsstoff om forfatterne og bøkene. Det øvrige stoffet er laget av Nordisk informasjonskontor Sør-Norge.

Arendal, 23. september 2011

Christin Bjerke

Nordisk informasjonskontor

NORGE LESER NORDISK

- å samtale om skjønlitterære tekster

Det er helt opp til deltagerne i den enkelte studiesirkel hvordan dere vil samtale rundt de utvalgte bøkene. I noen studiesirkler leses enkelte avsnitt fra boka høyt, mens andre med egne ord gjenforteller deler av boka for hverandre og samtaler ut fra det.

Det viktigste er spørsmål og innfallsvinkler dere selv synes er interessante og verdt å diskutere nærmere. Noen forslag kan likevel være verd å ta med på veien. De behøver naturligvis ikke å tas i denne rekkefølgen. Noen synes kanskje også at dette blir for detaljert. Plukk ut de spørsmålene som er relevante for den enkelte sirkel.

Forfatteren

- Hvor kommer forfatteren fra?
- Hvor gammel var han/hun da romanen ble skrevet?
- Hvilken sosial bakgrunn har han/hun?
- Andre bøker/temaer av samme forfatter.

Tittel

- Sier romanens tittel noe spesielt?
- Har forfatteren noe spesielt budskap med den?

Språk

- Hvilke uttrykksmåter har forfatteren anvendt?
- Personlig språk?
- Ordrikt/assosiasjonsrikt språk?
- Dialekt?
- Formelt språk?
- Dialoger?
- Symbol og billedspråk?
- Annet som er spesielt ved forfatterens språk?
- Har forfatteren en bestemt mening med sitt valg av uttrykksform? I så fall hvilken?

Miljø

- På hvilken måte skildres miljøet? (utførlig/knapt og skissepreget m.m.)
- På hvilken måte utnytter forfatteren miljøskildringen?
  - For å beskrive de faktiske forholdene?
  - For å gjøre romanen troverdig, gi leseren en følelse av ekthet?
  - For å karakterisere en person?
  - For å la miljøet påvirke og forme mennesker positivt eller negativt?

Tid

- Når utspilles handlingen? (nåtid, eldre tid, fremtid)
- Hvor lang tid omhandler hendelsene?

- Hvilke ledetråder finnes i romanen for tidsbestemmelsen? (språket, formen, andre ting)

Handlingsforløp

- Finnes det bare en handling eller forekommer det også bihandlinger eller parallellhandlinger?
- Hvilket forløp har handlingen? (Enkel, klar tidsrekkefølge, avbrudd i kronologien, tilbakeblikk, forfatterens egne kommentarer)
- Begynner romanen midt i hendelsens sentrum?
- Hvor i teksten kommer i så fall bakgrunnen eller forklaringen til den innledende handlingen?

Budskap

- Har romanen et bestemt budskap? I så fall hvilket?

Person og karakter

- Finnes det en eller flere hovedpersoner?
- Hvilke relasjoner har de til hverandre? (Slektskap, gruppetilhørighet, andre relasjoner)
- Forekommer det bipersoner? I så fall hvilken oppgave fyller de i handlingen?
- Er bipersonene skildret utførlig eller knapt?
- Beskrives personenes utseende og klesdrakt?
- Hvordan er skildringen av personenes indre og motivene for deres handlinger?
- Er personene skildret på en troverdig måte som vitner om innsikt i menneskesinnet?

Fortelleren

- Hvilken rolle har fortelleren i romanen? (Jeg-forteller, fremtrer synlig, allvitende)

Kilde: Heftet "Läslust" for studiesirkler i skjønnlitteratur

Leseliste 2012

Vinnere og nominerte til nordiske litteraturpriser og - legater

Sverige

Sigrid Combüchen: **Spill: en dameroman.** Roman, svensk utgave 2010, norsk utgave 2011
Vinner av *Augustprisen 2010*

Kristian Lundberg: **Yarden.** Roman, svensk utgave 2009, norsk utgave 2011
Vinner av *Ivar Lo-Johanssons personlige pris 2010*

Eivind Johnson: **Hans nådes tid.** Roman 1962
Vinner av *Nordisk Råds litteraturpris 1962*

Danmark

Suzanne Brøgger: **Jadekatten.** Slektsroman 1998
Vinner av *Dansk Litteraturpris for Kvinder 2006* for sitt forfatterskap.
Vinner av *Søren Gyldendal-prisen 1999* for sitt forfatterskap.
Mottok *Adam Oehlenschlägers legat 2002* for sitt forfatterskap.

Morten Ramsland: **Hundehode.** Slektsroman 2006
Vinner av *Boghandlerne Gyldne Laurbær 2006*
Vinner av *Læsernes Bogpris 2006*
Vinner av *P2 romanprisen 2006*

Jens Christian Grøndahl: **Et annet lys.** Roman 2003
Vinner av *Danske Banks litteraturpris 2003*

Vibeke Grønfeldt: **Det riktige.** Roman 2002
Mottok *Holger Drachmann-legatet 2008* for sitt forfatterskap.

Finland

Antti Tuuri: **Skjebnedag i Østerbotten.** Roman, finsk utgave 1985, norsk utgave 1986
Vinner av *Nordisk Råds litteraturpris 1985*

Tove Jansson: **Sommerboken.** Roman 1973, ny utgave 2010
Vinner av *Svenska Akademiens stora pris 1994* for sitt forfatterskap.

Rakel Liehu: **Helene.** Biografisk roman om malerinnen Helene Schjerfbeck 2006.
Nominert til *Nordisk Råds litteraturpris 2005*

Norge

Benedicte Meyer Kroneberg: **Ingen skal høre hvor stille det er.** Roman 2010
Nominert til *Sørlandets litteraturpris 2011*

Vigdis Hjorth: **Snakk til meg.** Roman 2010
Vinner av *Gyldendalprisen 2010* for sitt forfatterskap

Ragnar Hovland: **Ei vinterreise.** Roman 2001
Vinner av *Nynorsk litteraturpris 2001*

Island

Einar Már Gudmundsson: **Sinnets gitter.** Selvbiografisk roman, islandsk utgave 2007
norsk utgave 2011

Vinner av *Bjørnsonprisen 2010* for sitt forfatterskap.

Arnaldur Indriðason: **Myren.** Roman 2002
Vinner av *Glassnøkkelen 2002*

Gyrðir Elíasson: **Mellom trærne.** Noveller, islandsk utgave 2009, norsk utgave 2011
Vinner av *Nordisk Råds litteraturpris 2011*

Færøyene

William Heinesen: **Laterna magica.** Noveller 1987
Vinner av *Svenska Akademiens nordiska pris 1987* for sitt forfatterskap.

Baltikum

Enel Melberg: **Separator.** Roman 2011

Det samiske språkområdet

Annica Wennstrøm: **Lappskatteland.** Roman 2011

Nordisk Råds litteraturpris

Nordisk Råds Litteraturpris skal bidra til å øke interessen for de nordiske lands litteratur, språk og kulturfellesskap. Den utdeles sammen med Nordisk Råds andre priser for musikk, film og miljøarbeid. Nordisk Råds litteraturpris er delt ut siden 1962 og gis til et skjønnlitterært verk som er skrevet på et av de nordiske språk. Det kan være en roman, et drama, en dikt-, novelle- eller essaysamling som lever opp til høye litterære og kunstneriske krav.

Nominerte til Nordisk Råds litteraturpris 1962

Karen Blixen:	Skygger på græsset	DK
William Heinesen:	Gamaliels Berættelse	DK
Eyvind Johnson:	Hans nådes tid	S
Åke Wassing:	Slottet i dalen	S
Hagar Olsson:	Hemkomst	FIN
Väinö Linna:	Sønner av ett folk 2	FIN
Halldór Laxness:	Paradiserheimt	IS
Tarjei Vesaas:	Brannen	N
Arnulf Øverland:	Den rykende tande	N

De første nominasjonene fant sted i 1961, altså for 50 år siden, og prisen ble delt ut for første gang året etter. Frem til 1985 var det kun Danmark, Sverige, Norge, Finland og Island som kunne nominere kandidater. Grønland, Færøyene og det samiske språkområdet ble inkludert i 1985.

En nordisk komité velger prisvinneren

En samlet nordisk bedømmelseskomité, som settes sammen av Nordisk Ministerråd, kårer vinneren. Komitéen består av to medlemmer fra hvert nordisk land. Ett av de finske medlemmer skal være finskspråklig og ett skal være svenskspråklig. Medlemmene av komitéen skal ha et godt kjennskap til hjemlandets litteratur og i størst mulig grad også nabolandenes litteratur. Hvis det nomineres verk fra Færøyene, Grønland eller det samiske språkområdet, deltar representanter herfra som midlertidige medlemmer.

Nasjonale komitéer nominerer verkene

Medlemmene fra de ulike landene og suppleanten danner en bedømmelseskomité som nominerer høyst to litterære verk senest den 1. desember. Bedømmelseskomitéen skal offentliggjøre navnet på prisvinneren og motivere sin beslutning senest to uker før utdelingen.

Det er bare verk som er utgitt for første gang i løpet av de to siste år som kan nomineres. For verk på andre språk enn dansk, norsk eller svensk skal verkene være utgitt i løpet av de siste fire årene. Nordisk Råds litteraturpris på 350 000 DKK deles ut på Nordisk Råds årlige sesjon. *Kilde: norden.org.*

Vinnere av Nordisk Råds litteraturpris

2011	Gyrðir Elíasson	<i>Mellom trærne</i>	Island
2010	Sofi Oksanen	<i>Puhdistus (Utrensking)</i>	Finland
2009	Per Petterson	<i>Jeg forbanner tidens elv</i>	Norge
2008	Naja Marie Aidt	<i>Bavian</i>	Danmark
2007	Sara Stridsberg	<i>Drömfakulteten</i>	Sverige
2006	Göran Sonnevi	<i>Oceanen</i>	Sverige
2005	Sjón	<i>Skugga-Baldur</i>	Island
2004	Kari Hotakainen	<i>Juoksuhaudantie</i>	Finland
2003	Eva Ström	<i>Revbensstäderna</i>	Sverige
2002	Lars Saabye Christensen	<i>Halvbroren</i>	Norge
2001	Jan Kjærstad	<i>Oppdageren</i>	Norge
2000	Henrik Nordbrandt	<i>Drømmebroer</i>	Danmark
1999	Pia Tafdrup	<i>Dronningeporten</i>	Danmark
1998	Tua Forsström	<i>Efter att ha tillbringat en natt bland hästar</i>	Finland
1997	Dorrit Willumsen	<i>Bang. En roman om Herman Bang</i>	Danmark
1996	Øystein Lønn	<i>Hva skal vi gjøre i dag og andre noveller</i>	Norge
1995	Einar Már Guðmundsson	<i>Englar alheimsins</i>	Island
1994	Kerstin Ekman	<i>Händelser vid vatten</i>	Sverige
1993	Peer Hultberg	<i>Byen og Verden</i>	Danmark
1992	Fríða Á. Sigurðardóttir	<i>Meðan nóttin liður</i>	Island
1991	Nils-Aslak Valkeapää	<i>Beaivi, áhcázan</i>	Samisk språk
1990	Tomas Tranströmer	<i>För levande och döda</i>	Sverige
1989	Dag Solstad	<i>Roman 1987</i>	Norge
1988	Thor Vilhjálmsson	<i>Grámosinn Glóir</i>	Island
1987	Herbjørg Wassmo	<i>Hudløs himmel</i>	Norge
1986	Rói Patursson	<i>Likasum</i>	Færøyene
1985	Antti Tuuri	<i>Pohjanmaa</i>	Finland
1984	Göran Tunström	<i>Juloratoriet</i>	Sverige
1983	Peter Seeberg	<i>Om fjorten dage</i>	Danmark
1982	Sven Delblanc	<i>Samuels bok</i>	Sverige
1981	Snorri Hjartarson	<i>Hauströkkrið yfir mér</i>	Island
1980	Sara Lidman	<i>Vredens barn</i>	Sverige
1979	Ivar Lo-Johansson	<i>Pubertet</i>	Sverige
1978	Kjartan Fløgstad	<i>Dalen Portland</i>	Norge
1977	Bo Carpelan	<i>I de mørke rummen, i de ljusa</i>	Finland
1976	Ólafur Jóhann Sigurðsson	<i>Að laufferjum og Að brunnum</i>	Island
1975	Hannu Salama	<i>Siinä näkijä missä tekijä</i>	Finland
1974	Villy Sørensen	<i>Uden mål - og med</i>	Danmark
1973	Veijo Meri	<i>Kersantin poika</i>	Finland
1972	Karl Vennberg	<i>Sju ord på tunnelbana n</i>	Sverige
1971	Thorkild Hansen	<i>Slavernes øer</i>	Danmark
1970	Klaus Rifbjerg	<i>Anna, jeg, Anna</i>	Danmark
1969	Per Olov Enquist	<i>Legionärerna</i>	Sverige
1968	Per Olof Sundman	<i>Ingenjör Andréés luftfärd</i>	Sverige
1967	Johan Borgen	<i>Nye noveller</i>	Norge
1966	Gunnar Ekelöf	<i>Diwán över Fursten av Emgión</i>	Sverige
1965	William Heinesen	<i>Det gode Håb</i>	Færøyene
	Olof Lagercrantz	<i>Från Helvetet till Paradiset</i>	Sverige
1964	Tarjei Vesaas	<i>Is-slottet</i>	Norge
1963	Väinö Linna	<i>Söner av ett folk</i>	Finland
1962	Eyvind Johnson	<i>Hans nådes tid</i>	Sverige

Bjørnstjerne
Bjørnson 1895

Bjørnsonprisen

Bjørnstjerne Bjørnson-Akademiet, *Det Norske Akademi for Litteratur og Ytringsfrihet* er et norsk akademi grunnlagt av forfatteren Knut Ødegård i 2003. Formålet er å fremme litteratur og kunnskap om også andre litterære og kulturelle ytringsformer enn de som tilhører vår egen kulturkrets, og for ytringsfrihet i Bjørnstjerne Bjørnsons ånd. Medlemmene er norske og utenlandske forskere, forfattere, politikere og journalister.

Akademiet deler årlig ut den internasjonale Bjørnsonprisen. Utdelingen skjer om høsten under foreningens seminar på Bjørnsonhuset i Molde. Prisen er 100 000 NKR, en statuett av billedhugger Hagbart Solløs og diplom tegnet av kunstneren Ellen Maria Heggdal.

Mottakere av Bjørnsonprisen

2010 *Einar Már Gudmundsson* (Island - forfatter)

Begrunnelse: Han får prisen for sitt skjønnlitterære forfatterskap og for sin innsats med å avdekke årsaker og ansvarsforhold i den internasjonale finanskrisen som rammet Island spesielt hardt.

Milan Richter (Slovakia - lyriker og intellektuell)

Begrunnelse: Han får prisen for sin lyrikk og innsats i demokratibevegelsen i det tidligere Tsjekkoslovakia og for sitt fortsatte engasjement for ytringsfrihet og diktekunst.

2009 *Grigorij Pomerants* (Russland - filosof) og *Ziaida Mirkina* (Russland – dikter)

Begrunnelse: De deler prisen for sine omfattende forfatterskap som bidrar til å styrke ytringsfriheten i Russland.

2008 *Ola Larsmo* (Sverige - forfatter)

Begrunnelse: Han får prisen for sitt forfatterskap, med særlig vekt på *Djävulssonaten* som avslører og tar et oppgjør med jødeforfølgelse og anti-semittisme i Norden.

2007 *Adonis* (Syria/Libanon - lyriker)

Begrunnelse: Han har fornyet lyrikken som genre og bygget bro mellom religiøse og nasjonale grupperinger i Midt-Østen.

2006 *Hrant Dink* (Tyrkia - sjefredaktør for det armenske tidsskriftet *Agos*)

Begrunnelse: Hans oppgjør med tyrkernes folkemord på armenerne.

2005 *Esma Redzepova* (Makedonia - sanger)

Begrunnelse: Hun har løftet frem sigøynernes kultur og gjort en stor innsats for å hjelpe sigøynerbarn.

2004 *Vivian Fouad* og *Samir Morcos* (Den koptiske kirke i Egypt)

Begrunnelse: Brobyggere mellom kristne og muslimer i Midt-Østen. *Kilde: bjornsonakademiet.no*

Glassnøkkelen

Skandinaviska Kriminalsällskapet (SKS) deler hvert ut år prisen ”Glassnøkkelen” til det beste danske, norske, svenske, finske eller islandske kriminallitterære verk (roman eller novellesamling). Prisen har fått navnet ”Glassnøkkelen” etter Dashiell Hammetts klassiske kriminalroman av samme navn.

En jury i hvert land nominerer en nasjonal kandidat, mens alle juryene tar avgjørelsen om årets vinner i fellesskap. Foruten ære og medieoppmerksomhet består prisen av en glassnøkkel som er laget i Småland.

SKS er en regional, selvstendig organisasjon innen Asociación Internacional de Escritores Policiaos (AIEP) og har regionale foreninger i de nordiske land. Foreningens formål er bl.a. å befeste det nordiske samarbeidet på kriminallitteraturens område og utveksle informasjon om kriminallitteraturen i Norden mellom medlemslandene. Man ønsker også å arbeide for at informasjon om kriminallitteraturen i AIEP's øvrige medlemsland blir tilgjengelig i Norden og at kunnskap om nordiske kriminalforfattere og deres verk spres utenfor Norden.

Vinnere av Glassnøkkelen

2011	Leif G W Persson (S)	<i>Den døende detektiven</i>
2010	Jussi Adler-Olsen (DK)	<i>Flaskepost fra P</i>
2009	Johan Theorin (S)	<i>Nattefokk</i>
2008	Stieg Larsson (S)	<i>Luftslottet som sprengtes</i>
2007	Matti Rönkä (FIN)	<i>Med mord i blikket</i>
2006	Stieg Larsson (S)	<i>Menn som hater kvinner</i>
2005	Anders Roslund och Börge Hellström (S)	<i>Udyret</i>
2004	Kurt Aust (N)	<i>Hjemsøkt</i>
2003	Arnaldur Indriðason (IS)	<i>Gravstille</i>
2002	Arnaldur Indriðason (IS)	<i>Myren</i>
2001	Karin Alvtegen (S)	<i>Savn</i>
2000	Håkan Nesser (S)	<i>Carambole</i>
1999	Leif Davidsen (DK)	<i>Lime's bilde</i>
1998	Jon Nesbø (N)	<i>Flaggermusmannen</i>
1997	Karin Fossum: (N)	<i>Se deg ikke tilbake!</i>
1996	Fredrik Skagen (N)	<i>Nattsug</i>
1995	Erik Otto Larsen (DK)	<i>Masken i speilet</i>
1994	Kim Småge (N)	<i>Sub rosa</i>
1993	Peter Høeg (DK)	<i>Frøken Smillas fornemmelse for sne</i>
1992	Henning Mankell (S)	<i>Morder uten ansikt</i>

August Strindberg (1849 -1912)
har lånt navn til Augustprisen.

Augustprisen

I 1988 fikk styret i den svenske forleggerforeningen et brev fra Per I. Gedin som utfordret styret og foreningen til å stifte bokbransjens egen litteraturpris. Og hvorfor ikke kalle den Strindbergprisen? Ideen falt i god jord og 1. desember 1989 ble den første Augustprisen delt ut. I 1992 ble prisen utvidet til å omfatte tre kategorier: skjønnlitteratur, faglitteratur samt barne- og ungdomsbøker.

Den svenske forleggerforeningens hensikt med prisen er å sette fokus på de aller beste nyutgitte svenske bøkene hvert år i de ulike kategoriene. Totalt har ca 2 000 bøker og over 400 ulike forfattere vært anmeldt. Over 300 titler og rundt 230 ulike forfattere har vært nominert. Alle svenske bokforlag

kan melde inn bøker til Augustprisen. Boken skal være en originalutgave – dvs at innholdet ikke tidligere har vært publisert i bokform. Boken må være utgitt i perioden fra oktober forrige år til oktober inneværende år.

Juryens arbeid

Juryen består av fem medlemmer pr. kategori og medlemmene utpekes av styret i den svenske forleggerforeningen. Juryene nominerer seks titler i hver kategori. ”Elektorforsamlinger” utpeker vinnerne i hver kategori. Hver elektorforsamling har 21 medlemmer som utpekes av bl.a. den svenske bokhandlerforeningen og svensk bibliotekforening. Elektorforsamlingene består av bokhandlere, bibliotekarer, litteraturkritikere og/eller personer med annen relevant kompetanse. Augustprisen er på 100 000 SKK og en statuett av kunstneren Mikael Fare. Prisen deles ut på Augustgallaen i slutten av november. *Kilder: augustpriset.se., wikipedia.org*

Vinnere av Augustprisen

2010	Sigrid Combüchen	<i>Spill: en dameroman</i>
2009	Steve Sem-Sandberg	<i>De fattiga i Łódź</i>
2008	Per Olov Enquist	<i>Et annet liv</i>
2007	Carl-Henning Wijkmark	<i>Stundande natten</i>
2006	Susanna Alakoski	<i>Svinalängorna</i>
2005	Monika Fagerholm	<i>Den amerikanska flickan</i>
2004	Bengt Ohlsson	<i>Gregorius</i>
2003	Kerstin Ekman	<i>Skraplotter</i>
2002	Carl-Johan Vallgren	<i>Den vidunderliga kärlekens historia</i>
2001	Torbjörn Flygt	<i>Underdog</i>
2000	Mikael Niemi	<i>Populärmusik från Vittula</i>

1999	Per Olov Enquist	<i>Livlegens besøk</i>
1998	Göran Tunström	<i>Berömda män som varit i Sunne</i>
1997	Majgull Axelsson	<i>Aprilhäxan</i>
1996	Tomas Tranströmer	<i>Sorgegondolen</i>
1995	Torgny Lindgren	<i>Hummelhonung</i>
1994	Björn Ranelid	<i>Synden</i>
1993	Kerstin Ekman	<i>Händelser vid vatten</i>
1992	Niklas Rådström	<i>Medan tiden tänker på annat</i>
1991	Sven Delblanc	<i>Livets Ax</i>
1990	Lars Ahlin	<i>De sotarna! De sotarna!</i>
1989	Cecilia Lindqvist	<i>Tecknens rike</i>

Ivar Lo-Johanssons personlige pris

utdeles av Ivar Los Forfatterfond og er med sine 310 000 kroner Sveriges største litterære pris til en svensk forfatter. Ivar Lo-Johanssons personlige pris ble stiftet i hans testamente og utdelingen startet etter hans død i 1990. Hvert tredje år skal prisen tildeles et litteraturvitenskaplig verk om arbeiderlitteratur eller om Ivar Los eget forfatterskap. I juryen sitter representanter for Sveriges Forfatterforbund, Arbeidernes utdannelsesforbund og Svenska Akademiet.

*Ivar Lo-Johansson forbindes med store sosiale og kulturelle endringer i Sverige. Forfatterskapet speiler den motsetningsfylte overgangen fra landsbygd til by, fra jordbruksbygd til industrisamfunn, fra fattig - Sverige til velferdsstat.
Foto: norden.org*

Ivar Lo-Johansson (1901 – 1990)

var svensk forfatter fra landarbeidermiljøet i Södermanland og ble det svenske landarbeiderproletariats dikter. Han skrev bl.a. den selvbiografiske *Godnatt, jord* (1933), en av arbeiderlitteraturens store utviklingsromaner. Hans bøker om jordbruksarbeiderne, de såkalte statarna, bidro til at stataresystemet ble avskaffet 1945.

Lo-Johanssons produksjon var stor. Han skrev hele åtte selvbiografiske romaner (1951–60), flere andre romaner og sju novellesamlinger (1968-72) hvor hver enkelt samling tar opp en menneskelig last. Novellesamlingene ble i 1973-74 etterfulgt av fire bind historiske noveller om folket og herskapet. I 1979 fikk han Nordisk Råds litteraturpris for *Pubertet* (1978). I sine siste år samlet han eldre og nyere tekster om arbeiderdiktning og sosialreportasje. Mange av hans bøker er oversatt til norsk.

Kilde: Store norske leksikon og Ivar Lo sällskapet

Prisvinnere

2011 Margareta Wersäll

2010 Kristian Lundberg

2009 Lars Andersson

2008 Åsa Linderborg

2007 Gunnar Balgård (forskning)

2006 Bodil Malmsten og Göran Palm

2005 Magnus Nilsson og Anders Öhman (forskning)

2004 Kerstin Thorvall

2003 Ove Allansson

2002 Jan Myrdal (forskning)

2001 Sara Lidman

2000 Birgitta Trotzig

1999 Ola Holmgren (forskning)

1998 Kjell Johansson

1997 Inger Edelfeldt

1996 Philippe Bouquet og

Stig Lennart Godin (forskning)

1995 Per Olov Enquist

1994 Aino Trosell

1993 Lars Furuland (forskning)

1992 Lars Ahlin

1991 Fred Eriksson og Bo Masser

Gyldendalprisen

Gyldendalprisen er en litterær pris som årlig deles ut av Gyldendal Norsk Forlag. Det er en fri forlagspris som deles ut til forfatterskap uavhengig av forlagstilknytning. Ifølge statuttene skal prisen gis til en forfatter med et særlig betydelig skjønnlitterært forfatterskap. Helst skal forfatterskapet være aktualisert av en bok som tilfører forfatterskapet profil.

Prisen skal tildeles skjønnlitterære forfatterskap og her hører også barne- og ungdomslitteraturen med. Prisen kan unntaksvis tildeles et faglitterært forfatterskap når dette har særlige litterære eller essayistiske kvaliteter. Prisbeløpet er 300 000 kroner og gjør den til den største litterære pris som deles ut i Norge.

Gyldendalprisen ble delt ut første gang i 1996, da det tidligere Gyldendals legat ble omdannet til Gyldendalprisen. Gyldendals legat ble delt ut årlig fra 1934 til 1995. Prisen deles ut av Gyldendals legatstyre.

Kilde: Gyldendal Norsk Forlag og Wikipedia

Vinnere av Gyldendalprisen

- 2010** Vigdis Hjorth
- 2009** Tomas Espedal
- 2008** Paal-Helge Haugen
- 2007** Ole Robert Sunde
- 2006** Einar Økland
- 2005** Roy Jacobsen
- 2004** Stein Mehren
- 2003** Inger Elisabeth Hansen
- 2002** Lars Amund Vaage
- 2001** Cecilie Løveid
- 2000** Jan Erik Vold
- 1999** Jon Fosse
- 1998** Kjartan Fløgstad
- 1997** Bjørn Aamodt
- 1996** Dag Solstad

I 2010 vant Vigdis Hjorth Gyldendalprisen. I pristalen het det bl.a. "Vi snakker om en forfatter som har satt mye på spill, som har våget mye og gitt mye. Det er på tide å gi noe tilbake." Bildet er fra en annen anledning.

Nynorsk litteraturpris

Nynorsk litteraturpris deles ut årlig av Noregs Mållag, Det Norske Teatret og Det Norske Samlaget for den beste boka på nynorsk eller dialekt. Innholdet kan være i lyrikk-, novelle-, drama- eller romanform. Barnebøker kan ikke få prisen ettersom det finnes en nynorsk barnelitteraturpris. Andre slags bøker kan få prisen når særlige grunner taler for det. En nemnd på tre medlemmer, et fra hvert de tre virksomhetene, avgjør hvem som skal få prisen.

Noregs Mållag står for selve prisutdelingen mens alle de tre virksomhetene bidrar til prissummen på 30 000. Vinneren får et diplom i tillegg til pengepremien.

Kilde: Noregs mållag

Prisvinnere

1982	Eldrid Lunden	<i>Gjenkjennelsen</i>
1983	Kjartan Fløgstad	<i>U3</i>
1984	Alfred Hauge	<i>Serafen</i>
1985	Paal-Helge Haugen	<i>Det overvintra lyset</i>
1986	Kjartan Fløgstad	<i>Det 7. klima</i>
1987	Edvard Hoem	<i>Ave Eva</i>
1988	Johannes Heggland	<i>Meisterens søner</i>
1989	Helge Torvund	<i>Den monotone triumf</i>
1990	Liv Nysted	<i>Som om noe noengang tar slutt</i>
1991	Marit Tusvik	<i>Ishuset</i>
1992	Jon Fosse	<i>Bly og vatn</i>
1993	Einar Økland	<i>I staden for roman og humor</i>
1994	Solfrid Sivertsen	<i>Grøn koffert</i>
1995	Lars Amund Vaage	<i>Rubato</i>
1996	Oddmund Hagen	<i>Utmark</i>
1997	Marie Takvam	<i>Dikt i samling</i>
1998	Brit Bildøen	<i>Tvillingfeber</i>
1999	Åse Marie Nesse	<i>Dikt i samling</i> (1999), gjendikting av Faust (1993, 1999) og <i>Mitt hjarte slo</i> (1999)
2000	Rune Belsvik	<i>Ein naken gut</i>
2001	Ragnar Hovland	<i>Ei vinterreise</i>
2002	Inger Bråtveit	<i>Munn mot ein frosen fjord</i>
2003	Jon Fosse	<i>Auge i vind</i>
2004	Ikke utdelt	
2005	Øyvind Vågnes	<i>Ekko</i>
2006	Eilev Groven Myhren	Oversettelsen av <i>Ringdrotten</i>
2007	Frode Grytten	<i>Rom ved havet, rom i byen</i>
2008	Gunnhild Øyehaug	<i>Vente, blinke</i>
2009	Kjartan Fløgstad	<i>Grense Jakobselv</i>
2010	Jan Roar Leikvoll	<i>Fiolinane</i>

Svenska Akademiens nordiska pris

Gustaf III stiftet Svenska Akademi i 1786.

Svenska Akademiens nordiska pris ble stiftet i forbindelse med Svenska Akademiens 200-årsjubileum i 1986 og stammer fra Karin og Karl Ragnar Gierows donasjonsfond. Prismottakeren kommer fra et av de nordiske landene og har gjort en betydningsfull insats innen et av Akademiens virksomhets – eller interesseområder. Prisen er på 350 000 SEK.

I dag er Akademiet en frittstående kulturinstitusjon med formål å fremme svensk språk og litteratur. Siden 1901 deler akademiet ut Nobelprisen i litteratur. Akademiet deler ut til sammen nesten femti priser og stipendier.

Kilde: svenskaakademien.se

Prisvinnere

- 2011** Ernst Håkon Jahr, *Norge*
- 2010** Per Olov Enquist, *Sverige*
- 2009** Kjell Askildsen, *Norge*
- 2008** Sven-Eric Liedman, *Sverige*
- 2007** Jon Fosse, *Norge*
- 2006** Pia Tafdrup, *Danmark*
- 2005** Göran Sonnevi, *Sverige*
- 2004** Guðbergur Bergsson, *Island*
- 2003** Lars Norén, *Sverige*
- 2002** Torben Brostrøm, *Danmark*
- 2001** Willy Kyrklund, *Sverige*
- 2000** Lars Huldén, *Finland*
- 1999** Klaus Rifbjerg, *Danmark*
- 1998** Lars Forsell, *Sverige*
- 1997** Bo Carpelan, *Finland*
- 1996** Arne Næss, *Norge*
- 1995** Lars Ahlin, *Sverige*
- 1994** Inger Christensen, *Danmark*
- 1993** Paavo Haavikko, *Finland*
- 1992** Thor Vilhjálmsson, *Island*
- 1991** Tomas Tranströmer, *Sverige*
- 1990** Henrik Nordbrandt, *Danmark*
- 1989** Rolf Jacobsen, *Norge*
- 1988** Nils Erik Enkvist, *Finland*
- 1987** William Heinesen, *Færøyene*
- 1986** Villy Sørensen, *Danmark*

Akademiets valgspråk siden 1786.

Svenska Akademiens stora pris

Prisen ble stiftet i 1786 av Gustaf III og regnes som Akademiens fremste utmerkelse. Opprinnelig besto prisen av to gullmedaljer i Akademiens årlige konkurranser i veltalenhet og skaldekunst. Det ble også utdelt to sølvmedaljer og disse fikk betegnende nok navnet den ”mindre prisen”.

Etter en evaluering i 1914 ble den ”mindre prisen” avskaffet og det gjorde etter hvert også oppdelingen i skaldekunst og veltalenhet. I 1922 ble den ”store prisen” for siste gang delt ut etter konkurranseprinsippet. Parallelt har den ”store prisen” siden 1820-årene også blitt utdelt uten en foregående konkurranse.

I dag består den ”store prisen” av en gullmedalje som deles ut relativt sjelden og da for spesielt fremragende innsats innen et av Akademiens interesseområder. På 2000-tallet er prisen kun delt ut to ganger.

Kilde: svenskaakademien.se

Prisvinnere etter 2. verdenskrig

- 1948** Anton Blanck
- 1961** John Landquist
- 1963** Olle Holmberg
- 1965** Hilding Rosenberg
- 1966** Herbert Tingsten
- 1967** Jan Fridegård
- 1971** Astrid Lindgren
- 1972** Evert Taube
- 1973** Erik Wellander
- 1977** Ingmar Bergman
- 1983** Hilding Linnqvist
- 1986** Georg Henrik von Wright
- 1991** Sven-Erik Bäck
- 1994** Tove Jansson
- 1998** Birgit Åkesson
- 2006** Sture Linnér
- 2010** Jan Troell

Tove Jansson var en svært allsidig forfatter og illustratør. Hun skrev for både voksne og barn. I 1994 fikk hun Akademiens stora pris.

Dansk Litteraturpris for Kvinder

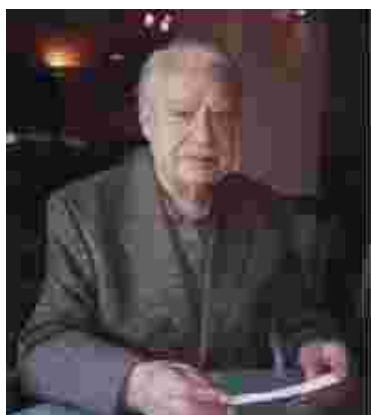
Ragna Sidén (1889–1983) var meget litterært interessert og utgav selv boken ”Den Unge Dansker”. Hun testamenterte sine midler til et fond som skulle anspore og oppmuntre kvinner som hadde gjort en betydelig innsats innen dansk litteratur ved å dele ut prisen ”Dansk Litteraturpris for Kvinder”. I årene 1985–2006 mottok atten kvinnelige forfattere prisen.

I 2009 ble fondets midler mer enn fordoblet da fondet mottok en arv etter Vagn Clausen (1918–2008) som hadde en særlig sterk interesse for dansk gullalderlitteratur. I sitt testamente ville han ikke bare at ”Fru Ragna Sidéns Fond” skulle arve ham, men også at ”Dansk Litteraturpris for Mænd” samtidig skulle opprettes.

I forbindelse med arven etter Vagn Clausen endret ”Fru Ragna Sidéns Fond” navn til ”Ragna Sidéns og Vagn Clausens Fond”. Etter 2009 deler fondet annet hvert år ut ”Dansk Litteraturpris for Kvinder” og annet hvert år ”Dansk Litteraturpris for Mænd”. Prisen er nå på 50 000 DKK. *Kilde: litteraturpriser.dk*

Ragna Sidén 1889 - 1983

Vagn Clausen 1918-2008

Prisvinnere

2009 Bente Clode

2006 Suzanne Brøgger

2004 Nikoline Werdelin

2002 Anne-Marie Mai

2000 Marianne Juhl

1998 Hanne Marie Svendsen

1997 Pia Tafdrup

1996 Dorrit Willumsen

1995 Anne Marie Løn

1994 Inger Christensen

1993 Maria Giacobbe

1992 Grete Stenbæk Jensen

1991 Bodil Wamberg

1990 Anne Marie Ejrnæs

1989 Juliane Preisler

1988 Cecil Bødker

1987 Kirsten Thorup

1986 Vibeke Grønfeldt

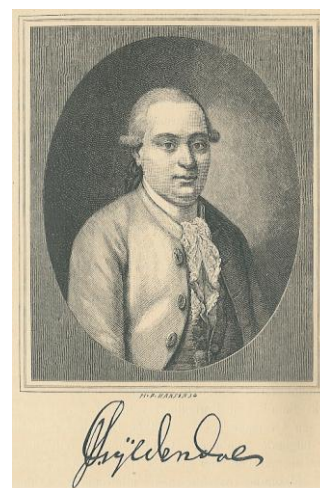
1985 Birthe Arnbak

Kilde: wikipedia.org

Søren Gyldendal-prisen

Dette er en dansk litteraturpris som har vært delt ut hvert år siden 1958. Prisen er opkalt etter grunnleggeren av Gyldendal forlag, Søren Gyldendal (1742-1802) og deles ut årlig på hans fødselsdag 12. april.

Prisen går til en dansk forfatter som står "midt i en sterk og særpræget skabergerning", som det heter i prisens vedtekter. Det skiftes fra år til år mellom skjønnlitterære og faglitterære forfattere. Opprinnelig var prisen på 10 000 DKK, men er siden 2009 på 200 000 DKK. Kilde: gyldendal.dk

På årets leseliste står bl.a. Suzanne Brøgger og Jens Christian Grøndahl som begge har fått Søren Gyldendal-prisen.

Prisvinnere

2011 Naja Marie Aidt	1988 Else Roesdahl	
2010 Tom Buk-Swienty	1987 Cecil Bødker	
2009 Ida Jessen	Henrik Nordbrandt	
2008 Peter Øvig Knudsen	Kirsten Thorup	
2007 Jens Christian Grøndahl	1986 Hans Edvard Nørregård-Nielsen	
2006 Jens Andersen	1985 Svend Åge Madsen	
2005 Pia Tafdrup	1984 Thomas Bredsdorff	
2004 Keld Zeruneith	1983 Inger Christensen	
2003 Hanne-Vibeke Holst	1982 Svend Cedergreen Bech	
2002 Bo Lidegaard	Erik Kjersgaard	
2001 Bent Vinn Nielsen	1981 Anders Bodelsen	1968 Torben Brostrøm
2000 Frans Lasson	1980 Hakon Lund	1967 Hans Lyngby Jepsen
1999 Suzanne Brøgger	1979 Tage Skou-Hansen	1966 P.V. Glob
1998 Niels Birger Wamberg	1978 Paul Hammerich	1965 Villy Sørensen
1997 Bjarne Reuter	1977 Erik Aalbæk Jensen	1964 Ole Sarvig
1996 Hans Hertel	1976 Jørgen Knudsen	1963 Thorkild Hansen
1995 Dorrit Willumsen	1975 Leif Panduro	Palle Lauring
1994 Hanne Engberg	1974 Elsa Gress	1962 Frank Jæger
1993 Ib Michael	1973 Poul Ørum	1961 Jørgen Hæstrup
1992 Jørgen Jensen	1972 Johan Fjord Jensen	1960 Thorkild Bjørnvig
1991 Vita Andersen	1971 Tove Ditlevsen	1959 K.E. Løgstrup
1990 Søren Mørch	1970 Tage Kaarsted	Sven Møller Kristensen
1989 Klaus Høeck	1969 Klaus Rifbjerg	1958 Willy-August Linnemann

Adam Oehlenschlägers legat

Adam Oehlenschläger legat var en dansk litterær utmerkelse som ble delt ut første gang i 1955 og ble gitt for «en betydelende innsats i dansk litteratur». Legatet ble sist delt ut i 2002 og var da på 10 000 DKK. Siden valgte man å slå sammen flere mindre legat til et fond med navn "Adam Oehlenschläger, Emil Aarestrup, Herman Bang og Johannes Ewald Fondet". Først utdeling var i 2004 og beløpet på 20 000 DKK.

Adam Oehlenschläger (1779 – 1850) var dansk poet og skuespillforfatter. Han regnes for en romantisk dikter og skrev Danmarks nasjonalsang "Der er et yndig land". I tillegg til forfatterlegatet finnes Adam Oehlenschlägers skuespillerlegat.

Legatets formål er å:

- ◆ belønne en dansk forfatter som har gjort en betydelig innsats for dansk litteratur
- ◆ henlede oppmerksomheten på et litterært arbeid eller forfatterskap av høy verdi
- ◆ belønne en fremragende dansk lyriker

Mottakere av Adam Oehlenschlägers legat

2002 Suzanne Brøgger	1979 Karen Enevold	1958 H. H. Seedorff Pedersen
2000 Henning Mortensen	1978 Carl Erik Soya	1957 Sigurd Elkjær
1999 Asger Schnack	1977 Ingeborg Buhl	1956 Jacob Paludan
1998 Uffe Harder	1976 Poul Borum	1955 H.C. Branner
1997 Jens-Martin Eriksen	1975 Peter Christiansen	Martin A. Hansen
1996 Jens Smærup Sørensen	1974 Johannes Wulff	
1995 Jeppe Brixvold	1973 Jess Ørnsbo	
1994 Klaus Rifbjerg	1972 Allan Bock	
1993 Henrik Nordbrandt	1971 Albert Dam	
1992 Hanne Marie Svendsen	1970 Elsa Gress	
John Price	1969 Palle Lauring	
1991 Kirsten Thorup	1968 Willy-August Linnemann	
1990 Jørgen Gustava Brandt	1967 Finn Søeborg	
1989 Jørgen Christian Hansen	1966 Hans Lyngby Jepsen	
1988 Anders Bodelsen	1965 Aage Dons	
1987 Inge Eriksen	1964 Orla Bundgård Povlsen	
1986 Knud Sørensen	1963 Hans Scherfig	
1985 Svend Åge Madsen	1962 Villy Sørensen	
1984 Jytte Borberg	1961 Carl Erik Soya	
1983 Sven Holm	Grethe Risbjerg Thomsen	
1982 Jørgen Sonne	1960 Mogens Jermiin Nissen	
1981 Leif Petersen	Knuth Becker	
1980 Vagn Lundbye	1959 Karl Bjarnhof	

De Gyldne Laurbær

Det er den danske Boghandlerklubben som deler ut prisen ”Boghandlernes Gyldne Laurbær” eller ”De Gyldne Laurbær” som prisen også kalles.

I januar hvert år sender Boghandlerklubben stemmesedler til samtlige danske bokhandlere som sammen med sine ansatte kan stemme. I slutten av måneden avsluttes avstemningen og forfatteren med flest stemmer vinner De Gyldne Laurbær for året som nettopp er tilbakelagt.

Det stemmes etter disse premisser: ”Giv din stemme til en nulevende dansk forfatter, der i år har udsendt en bog af skønlitterær karakter, som efter din bedømmelse vil vinde en plads i litteraturen, og som fortjener al den påskønnelse og opmuntring, som vi boghandlere og medhjælpere gennem denne manifestation kan bidrage til. Prisen kan kun vindes én gang, og der kan således ikke stemmes på tidligere vindere”.

Dagen da opptellingen foregår kuliminerer med at forfatteren overraskes med det glade budskap av formannen for "De Gyldne Laurbær" og et tallrikt pressekorps. Selve laurbærkransningen markeres med en fest på våren. Der får vinneren en laurbærkrans, et diplom og et bokgavekort på kr. 2.500,- *Kilde:boghandlerklubben.dk*

Vinnere av De Gyldne Laurbær

1949	Martin A. Hansen	<i>Tanker i en skorsten</i>
1950	H.C. Branner	<i>Rytteren</i>
1951	Jacob Paludan	<i>Retur til barndommen</i>
1952	Karen Blixen	<i>Babettes gæstebud</i>
1953	Aage Dons	<i>Altid at spørge</i>
1954	Tom Kristensen	<i>Den sidste lygte</i>
1955	Tove Ditlevsen	<i>Kvindesind</i>
1956	Karl Bjarnhof	<i>Stjernen blegner</i>
1957	Halfdan Rasmussen	<i>Tosserier (7.samling)</i>
1958	Frank Jæger	<i>Velkommen, vinter</i>
1959	Willy August Linnemann	<i>Døden maa have en aarsag</i>
1960	Palle Lauring	<i>Historiske portrætter</i>
1961	Marcus Lauesen	<i>Mor</i>
1962	Poul Ørum	<i>Natten i ventesalen</i>
1963	Jacob Bech Nygaard	<i>Natten er nødig</i>
1964	Erik Aalbæk Jensen	<i>Perleporten</i>
1965	Thorkild Hansen	<i>Jens Munk</i>
1966	Klaus Rifbjerg	<i>Operaelskeren</i>

1967	Jens Kruuse	<i>Danmark i digtning og kunst</i>
1968	Anders Bodelsen	<i>Tænk på et tal</i>
1969	Inger Christensen	<i>Det</i>
1970	Leif Panduro	<i>Daniels anden verden</i>
1971	Henrik Stangerup	<i>Løgn over løgn</i>
1972	Christian Kampmann	<i>En tid alene</i>
1973	Anna Ladegaard	<i>Egoisterne</i>
1974	Benny Andersen	<i>Personlige papirer</i>
1975	Bo Bramsen	<i>Huset Glücksborg</i>
1976	Dea Trier Mørch	<i>Vinterbørn</i>
1977	Ebbe Kløvedal Reich	<i>Fæ og frænde</i>
1978	Vita Andersen	<i>Hold kæft og vær smuk</i>
1979	Johannes Møllehave	<i>Læsehest med æselører</i>
1980	Tage Skou-Hansen	<i>Over strengen</i>
1981	Suzanne Brøgger	<i>Tone</i>
1982	Kirsetn Thorup	<i>Himmel og helvede</i>
1983	Dorrit Willumsen	<i>Marie</i>
1984	Cecil Bødker	<i>Marias barn: Manden</i>
1985	Helle Stangerup	<i>Christine</i>
1986	Paul Hammerich	<i>Lysmageren</i>
1987	Martha Christensen	<i>Dansen med Regitze</i>
1988	Bjarne Reuter	<i>Den cubanske kabale + Månen over Bella Bio</i>
1989	Ib Michael	<i>Kilroy Kilroy</i>
1990	Peter Seeberg	<i>Rejsen til Ribe</i>
1991	Leif Davidsen	<i>Den sidste spion</i>
1992	Lise Nørgaard	<i>Kun en pige</i>
1993	Peter Høeg	<i>De måske egnede</i>
1994	Jørn Riel	<i>Cirkulæret</i>
1995	Henrik Nordbrandt	<i>Ormene ved himlens port</i>
1996	Carsten Jensen	<i>Jeg har set verden begynde</i>
1997	Jane Aamund	<i>Colorado-drømme</i>
1998	Jens Christian Grøndahl	<i>Lucca</i>
1999	Svend Åge Madsen	<i>Genspejlet</i>
2000	Anne Marie Løn	<i>Kærlighedens rum</i>
2001	Hans-Edward Nørregaard-Nielsen	<i>Riber ret</i>
2002	Jakob Ejersbo	<i>Nordkraft</i>
2003	Jette A Kaarsbøl	<i>Den lukkede bog</i>
2004	Christian Jungersen	<i>Undtagelsen</i>
2005	Morten Ramsland	<i>Hundehoved</i>
2006	Knud Romer	<i>Den der blinker er bange for døden</i>
2007	Jens Smærup Sørensen	<i>Mærkedage</i>
2008	Hanne-Vibeke Holst	<i>Dronningeofret</i>
2009	Ida Jessen	<i>Børnene</i>
2010	Jussi Adler-Olsen	<i>Journal 64</i>

Læsernes Bogpris

Læsernes Bogpris er en litteraturpris som ble stiftet av Danmarks Bibliotekforening og Berlingske Tidende i 2003. Prisen gis til den beste danske bokutgivelse i det forgangne år, og vinneren kåres av landets boklesere.

Litteraturredaksjonen i Berlingske Tidende og representanter fra Danmarks Bibliotekforening og folkebibliotekene nominerer hvert år ti bøker til prisen som er på 50 000 DKK. Vinneren kåres ved elektronisk avstemning, bl.a. via hjemmesidene til Danmarks Bibliotekforening, Berlingske Tidende og mange av Danmarks folkebibliotek. På disse hjemmesidene ligger også omtale av hver enkelt av de nominerte bøkene. *Kilder: wikipedia.org, dbf.dk*

Vinnere av Læsernes Bogpris

2011	Tom Buk-Swienty	<i>Dommedag Als</i>
2010	Jussi Adler-Olsen	<i>Flaskepost fra P</i>
2009	Hanne -Vibeke Holst	<i>Dronningeoofferet</i>
2008	Peter Øvig Knudsen	<i>Blekingegadebanden</i>
2007	Leif Davidsen	<i>Den ukendte hustru</i>
2006	Morten Ramsland	<i>Hundehoved</i>
2005	Bjarne Reuter	<i>Løgnhalsen fra Umbrien</i>
2004	Jette A. Kaarsbøl	<i>Den lukkede bog</i>

I 2006 mottok Morten Ramsland hele 45% av stemmene fra publikum for romanen "Hundehoved".

DR romanprisen (tidligere P2 romanprisen)

Denne danske litteraturprisen deles ut av radioprogrammet P2 Plus Bog, etter 2007 i samarbeid med Danmarks Radio.

Nomineringene til prisen foretas av P2 Pluss Bog-redaksjonen i samråd med representanter fra landets bibliotek. Det velges seks kandidater blant årets danske romaner. Man søker å finne de mest velskrevne, originale, spennende, helstøpte og interessante romanene. I samarbeid med Biblioteksbestyrelsen er det dannet et femtitalls romanleseklubber på bibliotek rundt om i Danmark. Fra desember til mai vurderer romanleseklubbene de samme romanene. Noen av diskusjonene sendes på radio og presenteres også for forfatteren.

Alle bibliotekleserne er med på å bestemme hvilke fire romaner som går til finalen og en utvalgt jury blant disse velger til sist vinneren av prisen som – i tillegg til lesernes anerkjennelse – mottar 25 000 DKK.

Kilde:dr.dk

Prisens ulike navn fra 1999 – d.d.

1999-2004: Radioens Romanpris

2005-2007: P2 romanprisen

2007 - : DR romanprisen

Vinnere av romanprisen

2011	Birgithe Kosovic	<i>Det dobbelte land</i>
2010	Jakob Ejersbo	<i>Liberty</i>
2009	Sissel-Jo Gazan	<i>Dinosaurens fjer</i>
2008	Jens Smærup	<i>Mærkedage</i>
2007	Carsten Jensen	<i>Vi, de druknede</i>
2006	Morten Ramsland	<i>Hundehoved</i>
2005	Christian Jungersen	<i>Undtagelsen</i>
2004	Hanne Marie Svendsen	<i>Unn fra Stjernestene</i>
2003	Vagn Lundbye	<i>Trefoldighedsbarn</i>
2002	Hans Otto Jørgensen	<i>Helt og heltinde</i>
2001	Kirsten Thorup	<i>Bonsai</i>
2000	Svend Åge Madsen	<i>Genspejlet</i>
1999	Bent Otto Vind	<i>En skidt knægt</i>

Danske Banks litteraturpris

Litteraturprisen deles ut hvert år under bokmessen BogForum i København. Den tildeles en etablert forfatter med bred appell i befolkningen. I forkant er tre kandidater nominert og det er befolkningen i Danmark som via en hjemmeside stemmer frem vinneren som får 300 000 DKK. Hver av de øvrige to nominerte får 50 000 DKK. Det deles også ut en debutantpris hvert år. *Kilde: danskebank.dk*

Av forfatterne på årets leseliste har både Morten Ramsland og Jens Christian Grøndahl vunnet Danske Banks litteraturpris.

Vinnere av Danske Banks litteraturpris

2010	Morten Ramsland	<i>Sumobrødre</i>
2009	Pia Juul	<i>Mordet på Halland</i>
2008	Kirsten Hammann	<i>En dråbe i havet</i>
2007	Carsten Jensen	<i>Vi, de druknede</i>
2006	Ida Jessen	<i>Det første jeg tenker på</i>
2005	Bjarne Reuter	<i>Løgnhalsen fra Umbria</i>
2004	Kirsten Thorup	<i>Ingemandsland</i>
2003	Jens Christian Grøndahl	<i>Et andet lys</i>

Holger Drachmann-legatet

Holger Drachmann-legatet er et dansk legat som deler ut midler på Holger Drachmanns fødselsdag, 9. oktober.

Legatet på 5 000 DKK kommer fra overskuddet av driften av museet i Drachmanns hus som heter Villa Pax og ligger i Skagen.

Villa Pax i Skagen

*Holger Drachmann 1846 – 1908,
dansk maler og forfatter.*

Mottakere av legatet

2010	Dorrit Willumsen	1983	Henning Fleischer, Lean Nielsen
2009	Thomas Boberg	1981-82	Ingen utdeling
2008	Vibeke Grønfeldt	1980	Asger Schnack
2007	Jeppe Brixvold	1979	Peter Poulsen
2006	Ida Jessen	1978	Maria Giacobbe, Uffe Harder
2005	Jens Smærup Sørensen	1977	Ingen utdeling
2004	Hanne Marie Svendsen	1976	Kristen Bjørnkjær
2003	Katrine Marie Guldager	1975	Ingen utdeling
2002	Jens Christian Grøndahl	1974	Henrik Nordbrandt
2001	Merete Torp	1973	Cecil Bødker
2000	Claus Beck-Nielsen	1971-72	Ingen utdeling
1999	Ulrich Horst Petersen	1970	Jørgen Gustava Brandt
1998	Knud Sørensen	1969	Ivan Malinowski
1997	Johannes Møllehave	1968	Villy Sørensen
1996	Inger Christensen	1967	Orla Bundgård Povlsen
1995	Jørgen Leth	1966	Jørgen Sonne
1994	Ingen utdeling	1965	Aage Dons
1993	F.P. Jac	1964	Thorkild Bjørnvig
1992	Erik Stinus	1963	Erik Knudsen
1991	Rolf Gjedsted	1962	Frank Jæger
1990	Peter Laugesen	1961	Per Lange
1989	Preben Major Sørensen	1960	Erling Kristensen, Halfdan Rasmussen
1988	Ove Abildgaard	1959	Johannes Ursin, Knuth Becker
1987	Søren Ulrik Thomsen	1958	Otto Gelsted
1986	Pia Tafdrup	1957	Aase Hansen
1984-85	Ingen utdeling	1956	Eva la Cour

1955	H.C. Branner	1936	Emil Bønnelycke, Hans Ahlmann
1954	Hans Scherfig	1935	Hakon Holm
1953	Agnes Henningsen, Eva Drachmann	1934	Tom Kristensen
1952	Johannes Wulff, William Heinesen	1933	Johannes Jørgensen
1951	Kjeld Abell	1932	Axel Juel, Per Lange
1950	Knud Sønderby	1931	Laurids Bruun
1949	Børge Madsen	1930	Thit Jensen
1948	Ole Sarvig	1929	L.C. Nielsen
1947	Karin Michaëlis	1928	Jeppe Aakjær
1946	Martin A. Hansen, Sigfred Pedersen	1927	Chr. Rimestad, Knud Hjortø
1945	Tove Ditlevsen	1926	Emmy Drachmann
1944	Jens August Schade	1925	Einar Rousthøj, Hans H. Seedorff Pedersen
1943	Alex Garff	1924	Sven Lange
1942	Ingen utdeling	1923	Carl Gandrup
1941	Aage Berntsen, Paul la Cour	1922	Otto Rung
1940	Carl Erik Soya, Marcus Lauesen	1921	Harry Søjberg
1939	Alba Schwartz, Hans Kirk	1920	Ludvig Holstein
1938	Hulda Lütken	1919	Harald Bergstedt, Kai Hoffmann
1937	Valdemar Rørdam	1918	Helge Rode, Johannes V. Jensen
		1917	Johannes Buchholtz

Sigrid Combüchen

(f. 1942) Sverige

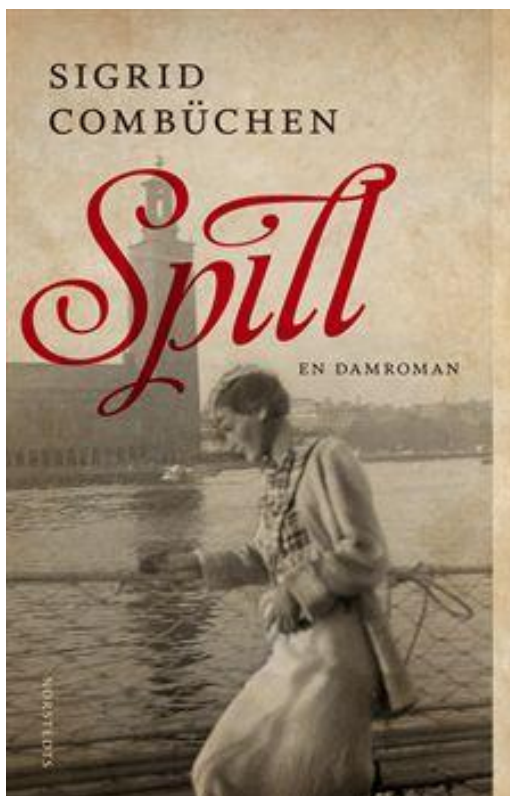
Spill: en damroman

Forlaget Press, svensk utgåve 2010
norsk utgåve 2011, 449 s.

Vinner av Augustprisen 2010

Sigrid Combüchen er født i Tyskland og familien flyttet til Lund i Sverige da hun var seks år. Hun debuterte bare 18 år gammel med *Ett rumsrent sällskap* (1960), en skarpsynt roman om en tysk familie og dens relasjoner til nazismen.

Gjennombruddet kom i 1988 med *Byron*, en historisk roman om den engelske 1800-talspoeten Lord Byron. Her tegnes et bilde av dikteren gjennom en veksling mellom nåtid og fortid. Romanen brakte Combüchen ut til et internasjonalt publikum. Av senere romaner må nevnes *Parsifal* (1998), *En simtur i Sundet* (2003) og *Spill: en damroman* (2010). For de to første ble hun nominert til Augustprisen og for sistnevnte, som er en munter beretning om en kvinnes liv i 1930-årene, fikk hun den. I 2006 utgav hun *Livsklättraren: En bok om Knut Hamsun*. Kilder: Store norske leksikon og Norstedts.se

Forlagets omtale:

En författare får ett brev från en av sina läsare, Hedwig Langmark, som känt igen sig i ett beskrivet foto i en av författarens böcker. Genom brevväxlingen och författarens egna efterforskningar växer en berättelse om Heddas liv som ung. Men mellan författaren och den gamla Hedda uppstår en dragkamp om hur och varför hennes liv blev som det blev.

Romanen börjar med att författaren (som av en händelse heter Sigrid Combüchen) får ett brev från en av sina läsare. Det är en gammal dam på spanska solkusten som känner igen sig på ett familjefoto från trettioalets Lund, beskrivet i en av författarens romaner. Den bilden låg en gång i en tiokronorslåda i en antikaffär och togs om hand därför att det var historia från en stadsdel där författaren själv bor. Längre har hon haft en idé om att skriva en roman om de kvarteren. Nu låtsas hon bo i huset där flickan

från fotot bodde och breven mellan norr och söder växer i antal och leder vidare till skolkataloger, veckojournalen och hemsidor på nätet ...

Bilden av familjen Carlsson, föräldrar, tre bröder och Hedda - enda dottern - tättnar efterhand och detaljeras genom den gamla Heddas brev och författarens "bredvidläsning". Parallellt med detta växer ett berättande och en berättelse om denna dotter, Hedda, fram.

Heddass hela liv kom att formas av tillfälligheter och ogenomtänkta beslut när hon var nitton, tjugo. Slumpen, eller ödet, kastade henne ur den lugna kurs som verkade given för en flicka ur övre medelklassen. Facit blev en pensionerad hemmafru i södra Spanien.

Mellan författaren och den gamla Hedda råder dragkamp om mening. Författaren förälskar sig i dåtid och det som inte blev, Hedda intresserar sig för nuet som är. Och protesterar mot idén att hennes liv blev förspilt därför att lovande anlag och anslag inte följdes upp.

Anmeldelser:

<http://www.nrk.no/nyheter/kultur/litteratur/1.7456906>

<http://www.expressen.se/kultur/1.2115001/sigrid-combuchen-spill.-en-damroman>

Kristian Lundberg (f. 1966) Sverige

Yarden

Flamme 2011, 123 s.

Vinner av Ivar Lo-Johansens personliga pris 2010

Kristian Lundberg, født i 1966 i Malmø, er forfatter og litteraturkritiker. Han debuterte i 1991 og har siden da publisert et tyvetalls bøker i så ulike genre som lyrikk og kriminalromaner. Som poet og prosaist har han, framfor alt i de senere år, utviklet en tydelig kristen tematikk. Hjembyen Malmø er også et tilbakevendende motiv.

Som ung var Kristian Lundbergs aktiv syndikalist og husokkupant og var medlem i den malmøbaserte poesigruppen *Malmöligan* på 1980- og 1990-tallet. Han har siden kalt seg kulturkonservativ. Diktsamlingen *Job* ble nominert til Augustprisen i 2005.

I romanen *Yarden* fra 2009 beskriver Lundberg oppveksten i Rosengård som en av få uten innvandrerbakgrunn, med en syk mor og en fraværende far, og ikke minst arbeidet i havnen.

Kilde: wikipedia.se

Forlagets omtale:

En gang for lenge siden var Kristian Lundberg kroppsarbeider. Han var enda en 14-åring som svetta og sleit på akkord. Så ble han forfatter og seilte, rik på kulturell kapital, opp i middelklassen. Her holdt han det gående ei stund før han falt tilbake i det gamle livet igjen. Tilbake til kroppsarbeid på Yarden i Malmø. Timearbeid. Et nytt, gammelt liv i en skyggeverden av gjeldsofre, papirløse innvandrere og andre desperados. Folk som jobber livet av seg for ingenting, og blir behandla som ingenting. *Yarden* er en roman fra Yarden. Om klasseforskjeller og klassefall. Og det voksne livet til Kristian Lundberg.

Anmeldelser:

http://www.svd.se/kultur/litteratur/den-ofrivillige-wallraffaren_3580521.svd

<http://www.dagsavisen.no/kultur/article514537.ece>

Under 2. verdenskrig jobbet Johnson i redaksjonen til publikasjonen Håndslag. Den ble smuglet over grensen og spredt illegalt i Norge.

Eyvind Johnson (1900-1976) Sverige

Hans nådes tid

Gyldendal 1962, 376 s.

Vinner av Nordisk Råds litteraturpris 1962

Eyvind Johnson ble født i Norrbotn som nest yngst av seks søsken. Faren var steinhugger og døde av silikose da Eyvind Johnson var ca fire år gammel. Han bodde hos en barnløs tante og onkel til han var 14 år. Da flyttet han og livnærte seg som sagbruksarbeider, hjelpegutt for elektrikere og rørleggere, kinomaskinist og annet arbeid som bød seg. Han kom etter hvert til Stockholm og begynte å skrive ved siden av arbeidet.

Tidlig på 1920-tallet jobbet han seg gjennom Europa mens han kombinerte kroppsarbeid med å skrive for svenske aviser. Hans første bok kom i 1924 og deretter kom nesten årvisst en ny bok. Da Nordisk Råds litteraturpris ble utdelt for første gang i 1962 gikk den til nettopp Eyvind Johnson for romanen *Hans nådes tid*.

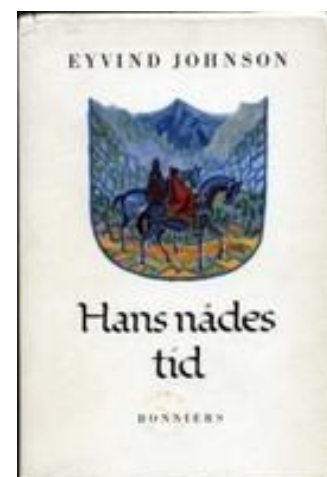
Eyvind Johnson ble tildelt Nobelprisen i litteratur i 1974 sammen med Harry Martinson. Han fikk prisen «for a narrative art, far-seeing in lands and ages, in the service of freedom». Både Johnson og Martinson tilhørte de svenske proletardikterne. I firebindsverket *Romanen om Olof* (1934-1937) skildrer Johnson hvordan det var å vokse opp som ung mann i Norrland på 1900-tallet. Hans barndomshjem i Björkelund i Norrbotten er bevart. *Kilde: nobelprize.org*,

Omtale:

Hans nådes tid är en historisk roman som utspelar sig i det karolingiska tidevarvet. Huvudperson är Johannes Lupigis som tillhör det av Karl den store besegrade langobardiska folket. Lupigis tas i tjänst i det karolingiska hovet och gör karriär som kejsarens hemlige skrivare. I en modernistisk komplex berättarstruktur med ledmotivsteknik och insprängda prosalyriska avsnitt, får läsaren ta del av centralgestaltens livshistoria och hans folks öden. Det är en avgrund mellan den leende skrivarens resignerade förbindlighet och hans inre, där skriken från de besegrade och fängslade inte låter sig tystas. Romanen penetrerar de allmängiltiga frågorna om textens förhållande till makten och historien. Men det målas också en personlig bild av skrivaren, där man kan ana Eyvind Johnsons egna anletsdrag.

Anmeldelse:

<http://www.dn.se/kultur-noje/hans-nades-tid-ar-nu>

Suzanne Brøgger (f. 1944) Danmark

Jadekatten

Cappelen 1998, 518 s.

Vinner av Dansk Litteraturpris for Kvinder 2006

Vinner av Søren Gyldendal-prisen 1999

Mottok Adam Oehlschläger legatet 2002

Alle tre utmerkelser er for hennes forfatterskap

Suzanne Brøgger ble født i Danmark, men i 1958 brakte stefarens arbeid for UNICEF familien til Colombo på Sri Lanka og senere til Bangkok i Thailand. Etter artium fra Silkeborg Gymnasium studerte Brøgger russisk ved Københavns Universitet. Hennes første oppgaver som profesjonell skribent på 1960-tallet var artikler, intervjuer, krigs- og reisereportasjer fra Midt-Østen, Vietnam og Sovjetunionen. Bokdebuten kom i 1973 med *Fri oss fra kjærligheten* som vakte debatt pga sin krasse kritikk av ekteskapet og kjernefamilien. Diskusjonen om kjærlighetens villkår og argumentasjonen for alternative samlivsformer i det moderne samfunnet fortsatte i *Kjærlighetens veier og avveier* (1975).

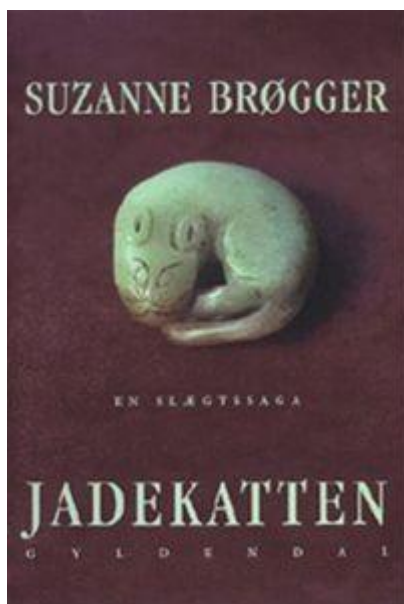
Det store gjennombruddet kom med *Creme Fraiche* i 1978. Den presenterer forfatteren som en kosmopolitisk erotisk oppdagelsesreisende, mens *En gris som har været oppe at slås kan man ikke stege* fra 1979 består av aforismepregede bilder fra den lille danske landsbyen hun bor i. Begge bøkene er selvbiografiske. I likhet med hennes øvrige bøker, ble disse omstridt og kritisert.

Brygg fra 1980 er en samling essayer og journalistikk fra tiden 1965–80. *Tone - et epos* (1981) er et hylningsdikt til en kvinnelig livskunstner, mens romanen *Ja* (1984) igjen dreier seg om kjærlighetens vanskelige kår. Slektsromanen *Jadekatten* kom i 1997 og er en samtidig utleverende og humoristisk bok om hennes egen families historie. Hun har også oppført tragedien *Efter orgiet* (1992) og skrevet barnebøker.

Suzanne Brøggers forfatterskap betegnes som et speilbilde av mentale strømninger i Danmark i de siste tiårene av det 20. århundrede.

I 1997 ble Brøgger medlem av Det danske Akademi. I 2006 kom essayboken *Sølve* som retter søkelyset mot småbykulturens forfall. Samme år debuterte hun med jazzplaten *Blå biografi*.

Kilde: Store norske leksikon og Wikipedia

Forlagets omtale:

En ny provokasjon fra Suzanne Brøgger! Hun dykker dypt i sin egen families historie og kommer opp med *Jadekatten* (historiens mor har en slik liten figur som amulett).

Jadekatten er en slektssaga - fem generasjoner av slekten Løvin foldes ut i lyst og nød. Fra Riga, Canada og til København, gjennom forfølgelse, rikdom ("sprit og legemidler"), utroskap og galskap. Den vakre, ukonvensjonelle og begavede Zeste skal føre arven videre. Hele arven? På godt eller på ondt?

Med nådeløs intimitet brukes komedie så vel som tragedie for å fortelle Løvin-historien, og samtidig bekreftes det med lysende klarhet at det private reflekterer samfunnet utenfor. Familien Løvins vekst og fall er et speil av situasjoner og erindringer i samfunnet omkring - i verden omkring.

Anmeldelser:

<http://www.dagbladet.no/kultur/1998/02/18/60021.html>

<http://www.dagotid.no/arkiv/1998/11/000DCFD2-70E903AC.html>

Morten Ramsland (f.1971) Danmark

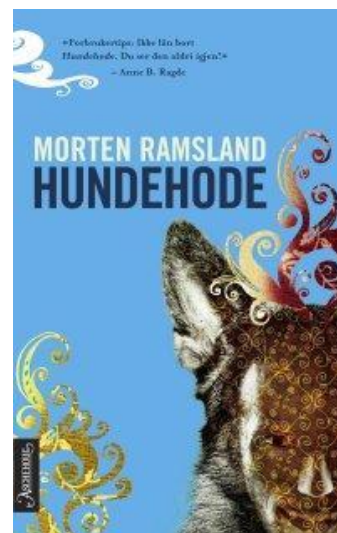
Hundehode

Aschehoug 2006, 394 s.

Vinner av P2 romanprisen 2006

Vinner av Læsernes Bogpris 2006

Vinner av Boghandlerenes Gyldne Laurbær 2006

Morten Ramsland er født på Fyn i Danmark og hans far kommer fra Bergen. Han er cand.mag. i dansk og kunsthistorie og debuterte som forfatter i 1993 med diktsamlingen *Når fuglene driver bort*. Etter å ha skrevet flere diktsamlinger som ikke ble antatt, slo han seg på romanskriving i stedet. *Akaciedrømmer* kom i 1998, men det var *Hundehode* fra 2005 som etablerte ham som Danmarks nye, store historieforteller. Ramsland har hentet de beste historiene i sin egen familie som inspirasjon og diktet fritt rundt disse. Boken er oversatt til 13 språk. *Kilde: Aschehoug forlag, litteratursiden.dk*

Forlagets omtale:

Et sted i det østlige Tyskland løper din farfar tvers over en slette; jeg har begynt å bli redd for at han aldri kommer hjem..."

Slik står det på et postkort Asgers farmor sender til leiligheten hans i Amsterdam etter flere års taushet. Asger innser at ham må reise tilbake til Danmark for å ta avskjed med sin døende farmor, familiens historieforteller, som nå bare overlever på hermetikkbokser med frisk luft som hver uke blir sendt fra hjembyen Bergen. Nå er det opp til Asger å samle familiefortellingens mange tråder. En forunderlig

skattejakt i slektshistorien fører oss blant annet til Asgers farfar, den norske styrmannssønnen Askild, som først ble smugler og siden kubistisk maler. Senere møter vi Askilds eldste sønn Niels, Asgers far, som tilbringer det meste av barndommen i et skap under vasken, inntil hans usedvanlig store flappører fanger opp en helt spesiell stemme fra fortiden. Og et sted i fortellingens mørke lurer også det fryktelige hundehodet, som så lenge har hindret Asger fra å reise hjem...

Hundehode er et stort lappeteppes av en families historier - morsomme, bisarre, groteske, fantastiske, tragiske og svært underholdende. Til sammen skaper de en slektsroman som spenner over fire generasjoner og et turbulent liv i Norge og Danmark i det 20. århundre.

Anmeldelser:

<http://www.dagbladet.no/kultur/2006/06/25/469833.html>

<http://www.abcnyheter.no/node/33364>

Jens Christian Grøndahl (f. 1959) Danmark

Et annet lys

Pax 2003, 270 s.

Vinner av Danske Banks litteraturpris 2003

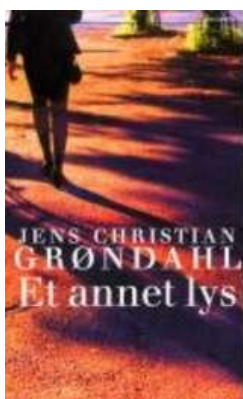

Jens Christian Grøndahl er født i 1959 og utdannet som filminstruktør. I 1985 debuterte han med den eksperimenterende romanen *Kvinden i midten*, fulgt av romanene *Rejsens Bevægelser* (1988), *Det Indre blikk* (1990) og *Skyggen i dit sted* (1991). Han nærmer seg en mer tradisjonell episk form i romanene *Indian Summer* fra 1994, *Tavshed i oktober* fra 1996 og *Lucca* fra 1998, sistnevnte er en fremragende roman om kjærlighetens og identitetens betingelser i vår tid. *Hjertelyd* (1999) er en velformet roman om menns vennskap.

Romanen *Et annet lys* kom i 2002 og skildrer kjærlighet og skilsmisse mens *Piazza Bucarest* fra 2004 er en roman om å leve i eksil. Romanen *Røde hænder* (2006) handler om hvordan en kvinne involveres i tysk terrorisme i 1970-årene, mens *Fire dage i mars* (2008) er en psykologisk inntrengende roman om tre kvinner og om forholdet mellom barn og foreldre. Flere av hans bøker er oversatt til norsk.

Kilde: Store norske leksikon

Forlagets omtale:

Irene Beckman er midt i femtiårene, advokat, gift og har to voksne barn. En dag forstår hun at ektemannen har et forhold til en annen kvinne. Irene konfronteres med spørsmålet hun til nå har fortrenget: Burde hun selv ha vært den som gikk?

Samtidig med at hennes komfortable tilværelse går i oppløsning, oppdager hun at moren, som nå er dødssyk, også har hatt flere liv. Morens hemmelighet tvinger Irene til å se sitt liv, sin opprinnelse og sin samtid i et annet lys. Da Irene kort tid etter setter seg i bilen og drar sørover, blir det en reise i egen og i Europas historie.

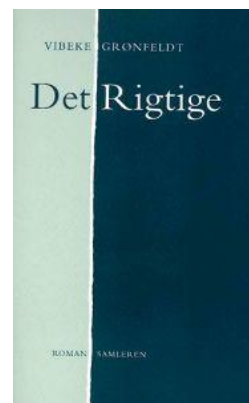
Anmeldelser:

<http://www.nrk.no/nyheter/kultur/3213277.html>

Vibeke Grønfeldt (f. 1947) Danmark

Det riktige

Pax 2002, 243 s.

Mottok Holger Drachmann-legatet 2008 for sitt forfatterskap

I debutromanen *Din tavshed er min skrift på væggen* fra 1976 og den etterfølgende *Sommerens døde* fra 1978 skildrer Vibeke Grønfeldt skiebner i dansk provinsmiljø. Psykologisk innsikt og en særegen prosastil særtegnert hennes omfattende forfatterskap.

Mindet (2005), *I min tid* (2006) og *Indretningen* (2008) er en trilogi om bondekulturens oppløsning i Danmark fra 1912 til slutten av 1900-tallet. Grønfeldt har også skrevet barnebøker og noveller. *Kilde: Store norske leksikon*

Vibeke Grønfeldt er fra en gård på den danske øya Samsø. Hun sier selv at problemer med å tilpasse seg et omskiftelig samfunn satte henne i gang med å skrive. Hennes debutbok ble så hardhendt bearbeidet, at hun ikke selv vedkjenner seg den. Grønfeldts forfatterskap er preget av fortellinger med et fargerikt persongalleri fra utkant-Danmark. Koblingen mellom menneske og natur er brutt, først av industrisamfunnet og siden av informasjonsamfunnet.

Forlagets omtale:

Ena Jacobsen har som livsprosjekt å gjøre "det riktige", gjøre tingene som de skal gjøres, holde dem ved like så de ikke forfaller og forvitrer, holde sin egen fasade og ikke la sitt ubendige temperament koke over i tide og utide. Men igjen og igjen går det galt; dag etter dag må hun begynne igjen på "det riktige", reparere og råde bot. For Enas hissigheit er ikke lett å holde under kontroll. Og hennes impulsivitet bringer henne i kontakt med alle mulige og umulige folk i byen. Romanen om Ena er et formidabelt og ofte meget morsomt kvinneportrett, samtidig er boken et bredt portrett av et lite, dansk samfunn. Vibeke Grønfeldt ble belønnet med Kritikerprisen for denne boken da den utkom på dansk i 1999. Tidligere er romanen *Et godt menneske* oversatt til norsk.

Anmeldelser: <http://www.dagbladet.no/kultur/2002/02/25/315460.html>
http://www.aftenposten.no/kul_und/litteratur/article283549.ece

Antti Tuuri (f. 1944) Finland

Skjebnedag i Österbotten

Gyldendal 1986, 250 s.

Vinner av Nordisk Råds litteraturpris 1985

Antti Tuuri er utdannet ingeniør. Han har skrevet romaner, noveller, skuespill og sakprosa; i alt mer enn 40 bøker. Han har også skrevet hørespill og for fjernsynsteater. Tuuri nevnes ofte som en av de store fortellerne i finsk litteratur og flere av hans bøker er filmatisert. Filmatiseringene *Talvisota* og *Rukajärven tie*, begge med handling fra Vinterkrigen og delvis med manus av Tuuri, er blant de mest besøkte finske spillefilmene noensinne.

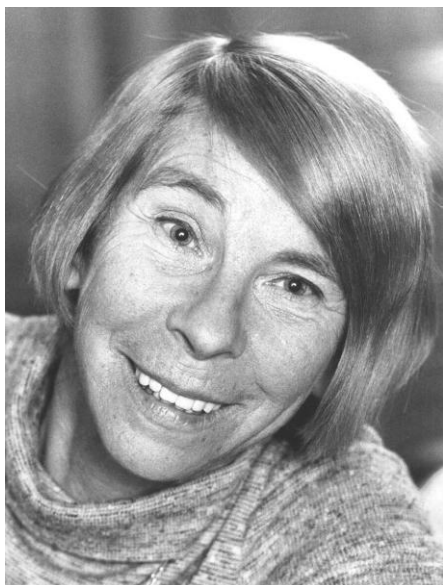
En stor del av forfatterskapet tilhører to romansuiter, *Pohjanmaa* som følger en familie fra Kauhava gjennom flere generasjoner, og *Äitini suku*. *Pohjanmaa*-romanene er også et streif gjennom Finlands historie. Romanen *Talvisota* (1984), en del av *Pohjanmaa*-suiten, tar i halvdokumentarisk form for seg Vinterkrigen. Romanen ble filmatisert i 1989 med det til da største budsjett for noen finsk film, satte besøksrekord på finske kinoer og vakte oppmerksomhet i utlandet.

I 1985 ble Tuuri tildelt Nordisk Råds litteraturpris for romanen *Pohjanmaa* (på norsk: *Skjebnedag i Österbotten*), første bind i *Pohjanmaa*-syklusen. I 1997 fikk han Finlandia-prisen for *Lakeuden kutsu*, siste roman i samme syklus. *Kilde: wikipedia.*

Forlagets omtale:

”Skjebnedagen” er en søndag i begynnelsen av juli 1980, scenen er landsbygda i Søndre Österbotten, og de opptredende er medlemmer av slekten Hakala, samlet på gården for å dele arven etter farfaren som emigrerte til Amerika i begynnelsen av 1920-årene. I løpet av dette ene døgnet utfoldes en vital og i ordets egentlige forstand voldsom aktivitet blant de femten slektningene. Her avvikles heftige diskusjoner om ekteskap og arbeidsforhold, nostalgiske reiser i fortiden, kirkeferd, en rekke besøk hos lensmannen, svømmeturer, skyteøvelser med pistol og maskingevær, skryt og håndgemeng, fylleslag og hjemmebrent, dødsfall og sykehusbesøk, - alt er et resultat av brødrene Hakalas forsøk på å gå i sine forfedres legendariske fotspor.

Romanens ”en-dags-teknikk” kan minne om Joyce’s *Ulysses*, men utover det er det lite som minner om dette verket, - om da ikke dette at Tuuris fortelling, hedret med Nordisk Råds litteraturpris 1985, er like finsk som *Ulysses* er irsk.

Tove Jansson (1914-2001) Finland

Sommerboken

Heinesen 2010, 187 s.

Vinner av Svenska Akademiens stora pris 1994 for sitt forfatterskap

Finlandssvenske Tove Marika Jansson er kjent både som maler og forfatter. I 1930-årene begynte hun å arbeide som illustratør, bl.a. tegnet hun politiske karikaturer med brodd mot nazismen og Finlands allianse med Tyskland.

Hun utførte også altertavler og dekorative arbeider, bl.a. freskene i rådhuset i Helsinki og i Nordiska Föreningsbanken. Hun debuterte som forfatter i 1945 med fortellingen *Småtrollen och den stora översvämningen*, den første av ni illustrerte prosabøker om mummitrollene. Den siste, *Sent i november*, kom i 1970. Mummibøkene er oversatt til en rekke språk og henvender seg både til barn og voksne. De stiller angst og trygghet, det vante og det fantastiske, koselig familieliv og fryktelige katastrofer side ved side.

Til disse bøkene hører gjennombruddsboken *Trollkarlens hatt* (1948), *Muminpappans bravader* (1950), *Farlig midsommar* (1954), *Trollvinter* (1957), *Det osynliga barnet* (1962) og *Pappan och havet* (1965). I tillegg kommer billedbøkene *Hur gick det sen?* (1952) og *Vem ska trösta knyttet?* (1960), den siste med temaet ensomhet og frykt. I årene 1954–61 kom dessuten en tegnet serie beregnet for dagspressen, en serie som ble ført videre frem til 1975 av broren, Lars Jansson. *Bildhuggarens dotter* (1968), *Solstaden* (1974), *Stenåkern* (1982), *Resa med lätt bagage* (1987) og *Rent spel* (1989) er i større eller mindre grad selvbiografiske novellesamlinger og romaner. Med sine uforlignelige fantasiskikkelser i deres eventyrlige og enda hjemmekjente verden, med sin innsikt i alle slags sky, skakke og fortenkte vesener, med sin humor og menneskelige varme, skaffet Tove Jansson seg en plass blant verdens aller fremste barnebokforfattere. En rekke av hennes bøker er oversatt til norsk.

Kilde: Store norske leksikon

Forlagets omtale: *Sommerboken* handler om Sophia, hennes pappa og farmor som tilbringer sommeren på en vakker øy i den finske skjærgården. Det er en fortelling om forholdet mellom en meget gammel kvinne og en veldig ung jente. De deler erfaringer og lærer av hverandre mens de utforsker øya og omgivelsene. De utvikler et sterkt og intenst vennskap på tvers av generasjonene. Tove Jansson er kjent som mummitrollets mamma og denne boka for voksne regnes som en klassiker.

Anmeldelser:

<http://karinleser.blogspot.com/2010/08/sommerboken-av-tove-jansson.html>

Rakel Liehu (f. 1939) Finland

Helene

Gyldendal, finsk utgave 2003, norsk utgave 2006, 428 s.

Nominert til Nordisk Råds litteraturpris 2005

Rakel Liehu debuterte med sin første diktsamling i 1974 og etter den tid har hun skrevet ytterligere elleve samlinger. Liehu har også skrevet flere romaner og skuespill og hun har gjendiktet svensk og tysk poesi til finsk. Biografien *Helene* er den første boka som er oversatt til norsk. Den handler om Helene Schjerfbeck som regnes som Finlands største kvinnelige maler. Liehu følger henne gjennom et langt liv preget av slit med å bli tatt på alvor, av økonomisk utnyttelse, av et strevsomt mor/datter-forhold, men også av suksess og anerkjennelse, selv om det kom sent.

Kilde: Gyldendal forlag, aftenposten.no

Forlagets omtale:

Med en kullstift i hånden og et tomt, hvitt papir foran seg sitter den 81 år gamle finske kunstneren Helene Schjerfbeck i sin seng på et kursted i Mariefred i Sverige. Året er 1944 og krigen raser ute i Europa. Hånden begynner langsomt å tegne konturene av et ansikt, et selvportrett, og en fortelling om livet hennes vokser fram.

Fra dette utgangspunktet har Rakel Liehu startet sin beretning. I et fargesterkt og fyldig språk har hun tegnet et fascinerende bilde av en kvinnelig kunstnerskjebne i en tid preget av krig, fattigdom, revolusjon og begynnende kvinnekamp.

Boka *Helene*, som ble nominert til Nordisk Råds litteraturpris i 2005, er en magisk fortelling om den finske billedkunstneren Helene Schjerfbecks (1862-1946) liv og skjebne. I dag er maleren regnet som en av Finlands virkelige store.

Anmeldelse:

http://ipad.aftenposten.no/kul_und/anmeldelser/?type=bok&tekst=Rakel%20Liehu&sok=artist

Benedicte Meyer Kroneberg

(f. 1972) Norge

Ingen skal høre hvor stille det er

Cappelen Damm 2010, 136 s.

Nominert til Sørlandets litteraturpris 2011

Benedicte Meyer Kroneberg er født i 1972 i Oslo, men bor på Hisøy utenfor Arendal. Hun har hovedfag i nordisk litteratur fra NTNU og jobber som lærer på ungdomstrinnet. *Ingen skal høre hvor stille det er* er hennes debutroman.

Kilde: Cappelen Damm

Forlagets omtale:

«Jeg er Hanna. Jeg har tre mødre. Jeg liker Kråka bedre enn Nattfugl. Kråka og jeg har mange hemmeligheter sammen. Nattfugl er så stille. Alt blir så stille i huset når det er hun som er der. Alt lister seg. Lampene lyser svakere. Ovnene blir kalde. Alt lytter. Nattfugl sitter på soverommet sitt. Gardinene er for og vinduet lukket, det kan jeg se på lang avstand når jeg kommer, og da vet jeg det er Nattfugl som er inne [...] Kråka blunker fort med øynene og ser snart hit, snart dit, men det ligger en latter på lur i øyekroken som jeg liker. Tullejenta, sier Kråka, dansejenta, tullejenta, kom så danser vi. Og så gjør vi det, enda det er sent på kvelden, og jeg er oppe enda, men det gjør ingenting, sier Kråka. Vi kan ikke alltid være fornuftige, vi må leve litt tullejenta, dansejenta, det er vår hemmelighet, ikke sant, sier Kråka. Kråka og jeg har mange hemmeligheter sammen.»

Men best liker Hanna mamma. Mamma med rolig stemme ved dreieskiven, mamma som elsker skogen og alt som vokser. Hanna trekkes mellom lojaliteten til moren, og farens ønske om at alt skal være ryddig og greit. Sine egne vanskeligheter med venninnene må hun holde for seg selv for at ikke noe forferdelig skal skje.

Vi treffer Hanna igjen som voksen, i det hun kommer tilbake til barndomshjemmet etter morens død. Hun har en voksende følelse av tvil, en tvil som til syvende og sist må føre til et oppgjør med faren.

Anmeldelser:

<http://www.dagbladet.no/2010/10/12/kultur/litteratur/anmeldelser/litteraturanmeldelser/bok/13492886/>

<http://www.bt.no/bergenpuls/litteratur/litteraturanmeldelser/Nattfugl-og-krka-1785608.html>

Foto: Fredrik Arff

Vigdis Hjorth (f. 1959) Norge

Snakk til meg

Cappelen Damm 2010, 266 s.

Vinner av Gyldendalprisen 2010 for sitt forfatterskap

Vigdis Hjorth debuterte med barneboken *Pelle-Ragnar i den gule gården* (1983). Hennes barne- og ungdomsbokforfatterskap omfatter bl.a. romanene *Jørgen + Anne = sant* (1984) som ble filmatisert i 2011, *Råtne Rikard* (1985) og *På hjørnet om kvelden* (1987).

Hennes første bok for voksne, *Gjennom skogen* (1986), er et portrett av en ung jentes oppdagelse av sin egen seksualitet. Overgangen mellom barndom og ungdom og konfrontasjonen med voksenlivets verdier er også tema for *Et dikt til mormor* (1990), mens Hjorth i en serie romaner har tematisert den moderne kvinnen i et felt av kryssende rolleforventninger; *Drama med Hilde* (1987), *Med hånden på hjertet* (1989), *Fransk åpning* (1992), *Død sheriff* (1995), *Hysj* (1996) og *Takk, ganske bra* (1998), alle preget av humor, sanselighet og psykologisk innsikt.

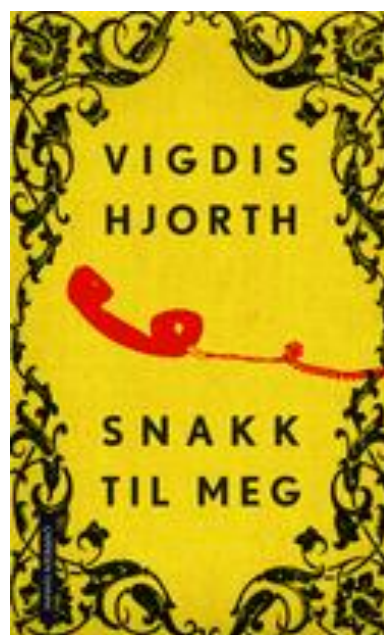
Romanen *Hva er det med mor* (2000) skildrer forholdet mellom en alkoholisert, egosentrisk og kunstnerisk mor og hennes tenåringsdatter, mens *Om bare* (2001) er en sterkt erotisk roman som ser tilbake på et oppløst kjærlighetsforhold. *Hjulskift* (2007) handler om en kvinnelig litteraturprofessor som forelsker seg i en bilselger og romanens utgangspunkt er at det egentlige klasseskillet er kulturelt basert.

Romanen *Tredje person entall* (2008) handler bl.a. om å være til stede i eget liv – om ønske og forventning, begjær og moral, handlefrihet og tvang. I *Snakk til meg* (2010) følger vi en velstående og middelaldrende kvinne og hennes higen etter nærhet.

Sammen med Arild Linneberg har hun skrevet ”underholdningsromanen” *Ubehaget i kulturen* (1995), en satirisk betraktning av norsk kulturliv i 1990-årene og sammen med Lillian Hjorth gav hun i 2002 ut *Lesebok for levende*. Kilde: *Store norske leksikon*

Forlagets omtale:

Hovedpersonen i denne roman er en middelaldrende, forsiktig bibliotekar fra en norsk småby som bor for seg selv.

Mannen hennes er død og hun har ikke kontakt med sønnen sin. Hun begynner å tenke tilbake på livet sitt. Har hun vært en humørløs gledesdreper? Hun kjenner en plutselig lengsel etter å la alt fare. Hun reiser til Cuba og der blir hun forelsket i en mann som synger og spiller trommer i bakgården på hotellet. Han er svart og fattig og hun er rik, men ensom. Deres kjærlighetsforhold blir satt i en større sammenheng, forbrukersamfunnet Norge blir satt opp mot det lutfattige Cuba.

Anmeldelser:

<http://www.nrk.no/nyheter/kultur/litteratur/1.7277499>

<http://www.vl.no/kultur/article107590.zrm>

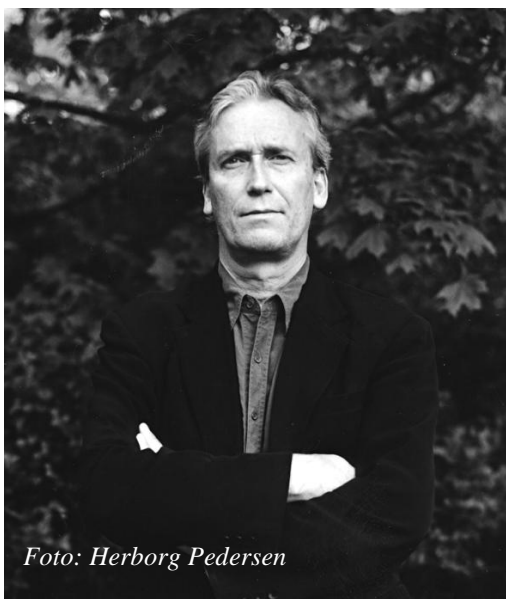

Foto: Herborg Pedersen

Ragnar Hovland (f. 1952) Norge

Ei vinterreise

Samlaget 2001, 305 s.

Vinner av Nynorsk litteraturpris 2001

Ragnar Hovland fra Bergen er forfatter og oversetter. Han debuterte med romanen *Alltid fleire dagar* (1979), fulgt av barneboken *Det får stå til* i 1980. Han har senere utviklet et rikt forfatterskap både for barn og voksne, preget av stor fabuleringsevne, en burlesk humor med absurd tilsnitt og en usvikelig sans for de ikke helt veltilpassede eksistenser i samfunnet.

Hovlands mangesidige vestlandsbakgrunn viser seg i fortellingene *Vegen smal og porten trang* fra 1981. For voksne har han også skrevet romanene *Sveve over vatna* (1982), *Under snøen* (1983), *Professor Moreaus løyndom* (1985), *Utanfor sesongen* (1988), *Sjølv mord i Skilpaddekafeen* (1989), *Paradis* (1991) og *Dr. Munks testamente* (1996).

Han har skrevet dramatik for scenen og radio samt to litterær-musikalske reisebøker; *Langs kvar ein veg* (1992) og *Vegen til Navan* (1995), begge sammen med Dag Helleve og Per Olav Kaldestad. I anledning 20-årsjubileet som forfatter gav han i 1999 ut verket *Åleine i Alpane* som består av 20 bøker. For dobbeltromanen *Ei vinterreise* (2001) fikk han både Kritikerprisen og Nynorsk litteraturpris. Han har fått flere andre priser både som oversetter og forfatter.

Hans barne- og ungdomsbokforfatterskap omfatter bl.a. diktsamlingen *Elefantmusikken* (1985) og romanene *Mercedes* (1989), *Ein motorsykkle i natta* (1992) som han fikk Brageprisen for, *Bjørnen Alfred og hunden Samuel forlet Pappkartongen* (1993), *Katten til Ivar Aasen møter Hunden frå Baskerville* (1996) og *Fredlaus* (2006) som han fikk Kritikerprisen for. Han har også skrevet dikt og korttekster. Kilde: *Store norske leksikon*.

Forlagets omtale:

Romanen inneheld to forteljingar på same tid - ei fiksjonshistorie og ei "dokumentarisk" sjukdomshistorie. Lindemann har dratt ut for å finne Johanna, den jenta han var glad i, og som han no innser han burde ha valt den gongen det enno var mogleg. På veggen møter han Tomas i Dalen og den unge jenta Liv, som blir med på turen. Dei har alle tre noko dei vil legge bak seg, men reisa blir annleis enn dei hadde tenkt. Landskapet blir meir og meir draumeaktig, og dei har kjensla av at nokon følgjer etter dei. Den andre forteljinga i romanen er ei dagbok. Han som skriv har fått vite at han er sjuk, og med det kjem det livet han har heilt tydeleg fram.

Anmeldelser: <http://www.dagbladet.no/kultur/2001/10/15/288065.html>
<http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/ostlandssendingen/1.348740>

Einar Már Gudmundsson (f. 1954) Island

Foto: norden.org

Sinnets gitter

Cappelen Damm 2011, 381 s.

Vinner av Bjørnsonprisen 2010

Einar Már Gudmundsson debuterte i 1980 med diktsamlingene *Er nokkur í Kórónafötum hér inni?* (*Er det noen her inne med Dressmann-klær?*) og *Sendisveinninn er einmana*.

(*Ærendsgutten er ensom*) Det er imidlertid som prosaforfatter han har etablert seg som en av sin generasjons fremste islandske forfattere. Gjennombruddet kom i 1982 med *Riddarar hringstigans*. (*Ridderne av den runde trapp*, 1986). Siden er det

kommet flere bøker, først og fremst prosa, men også lyrikk, som har befestet Gudmundssons sterke posisjon i nordisk litteratur. Romanene preges av en form for absurd realisme. Motivene henter han ofte fra sin oppvekst i Reykjavik i en tid da Islands hovedstad vokste fra småby til storby. Handlingen sees ofte fra et barns synsvinkel.

For romanen *Englar alheimsins* fra 1993 fikk han i 1995 Nordisk Råds litteraturpris. (På norsk *Universets engler*, 1995) Romanen skildrer en psykiatrisk pasients oppveksthistorie og virkelighetsforståelse og gjør sterkt inntrykk ved sammenstillingen av sår følsomhet og burlesk humor i et språk som effektivt formidler både sinnets og de fysiske omgivelers realitet. Den ble filmatisert i år 2000.

Den historiske romanserien *Fótspor á himnum* fra 1997 (*Fotspor på himmelen*), *Draumar á jörðu* (*Drømmer på jord*) og *Nafnlausir vegir* (*Navnløse veier*) fra 2002 er en slektskrønike der han forener historiske fakta med frodig diktekunst. Serien gir et inntrengende bilde av den raske utviklingen av det islandske samfunnet fra 1900-tallets begynnelse til moderne etterkrigssamfunn. Romanen *Bítlaávarpið* kom i 2004. (*Beatlesmanifestet* 2006) Han har også skrevet filmmanuskript, noveller og barnebøker. Kilde: *Store norske leksikon*

Forlagets omtale:

Rusmisbrukeren Einar Þór sitter i fengsel. En dag bestemmer han seg for å sende et brev til forfatteren Einar Már, og tre år senere treffer de hverandre på et møte i Anonyme Alkoholikere. Einar Þór overlater alle brevene han har utvekslet med kjæresten sin til forfatteren, som begynner å gjenfortelle deres kjærlighetshistorie. Samtidig ser han tilbake på sin egen litterære karriere - der alkoholen har vært hans faste følgesvenn. Dette er en selvbiografisk roman om alkoholisme, misbruk og redningen som ligger i å ta ansvar og styring over sitt eget liv. Originaltittelen er *Rimlar hugans*

Anmeldelse:

<http://frkbok.blogspot.com/2011/06/sinnets-gitter.html>

Arnaldur Indriðason (f. 1961) Island

Myren

Cappelen 2004, 281 s.

Vinner av Glassnøkkelen 2002

Arnaldur Indriðason har skrevet flere kriminalromaner med etterforskeren Erlendur Sveinsson i hovedrollen og fikk et internasjonalt gjennombrudd med *Napóleonskjölin* (*Operasjon Napoleon* 1999). Indriðason er den første som har fått Glassnøkkelpreisen (pris for beste nordiske kriminalroman) to ganger; først gang for *Mýrin* (*Myren* 2000) og for *Grafarþögn* (*Gravstille* 2001). Senere romaner er bl.a. *Röddin* (*Røsten* 2002), *Kleifarvatn* (*Vannet* 2004), *Vetrarborgin* (*Vinterbyen* 2005), *Harðskafi* (*Fjellet* 2007) og *Myrká* (*Irrganger* 2008). Han blir regnet som en av Nordens fremste spenningsforfattere, og er oversatt til en rekke språk.

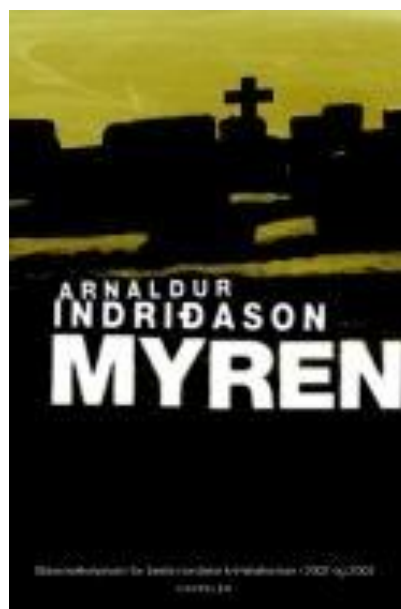
Kilde: Store norske leksikon

Forlagets omtale:

Indriðason skriver en serie med politifolkene Erlendur og Sigurdur Oli i hovedrollene. Erlendur har en fraskilt kone som hater ham, en gravid datter som er narkoman og en sønn som ikke vil ha noe med ham å gjøre. Sigurdur Oli har en kjæreste som vil ha sex oftere enn ham. I *Myren* finner naboungene en eldre mann myrdet. Gjemt under skrivebordsplaten hans finner politiet et bilde av en barnegrav. Et ledemotiv gjennom boka er familie, et ytterst islandsk motiv, som her bygger opp til en uhyggelig spennende etterforskning av et mord som har røtter i fortiden.

Anmeldelse:

<http://img.nrk.no/nyheter/kultur/3677389.html>

Gyrðir Elíasson (f. 1961) Island

Blant trærne

Bokvennen 2011

Vinner av Nordisk Råds litteraturpris 2011

Gyrðir Elíasson ble født i 1961 i Reykjavik. I tillegg til å være forfatter er han oversetter.

Gyrðir Elíasson påbegynte en lærerutdannelse, men etter debuten med diktsamlingen *Svarthvit axlabönd* i 1983 har han vært forfatter på heltid. Som oversetter har han blant annet oversatt verk av Richard Brautigan og William Saroyan til islandsk.

Elíasson ble i 2011 tildelt Nordisk Råds litteraturpris for novellesamlingen *Blant trærne* (*Milli trjáanna*). Han var også nominert i 2002 for *Gula húsið*. Den danske avisen Politiken beskriver forfatteren som en islandsk Raymond Carver, det vil si en forfatter av minimalistisk og konsentrert prosa.

Kilde: wikipedia

Det islandske forlagets omtale:

Mellom trærne er en samling bestående av 47 nye noveller, som alle kjennetegnes ved den uanstrengte, bilderike stilen som pryder Gyrðirs verker. Stoffmessig tar denne samlingen forfatterens tidligere romaner og korte prosa i hånden. I likhet med tidligere merker en tydelig de forskjellige formene for uhygge og gåter, ensomhet, drømmer, reiser, barndomserindringer, fremtidssyner, og den sjarmerende humoren som leserne kjenner fra tidligere verker. *Mellom trærne* er den åttende novellesamlingen fra Gyrðir Elíasson. For sin foregående novellesamling, *Steintré* (*Steintrær*), ble han nominert til den fornemme Frank O'Connor-litteraturprisen i 2009.

Anmeldelser:

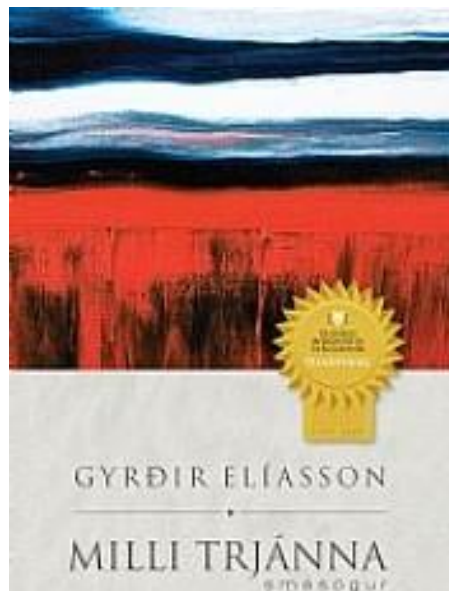
<http://www.dn.se/kultur-noje/nordens-prestigepris-till-eliasson>

<http://www.nrk.no/kultur-og-underholdning/1.7591431>

http://politiken.dk/kultur/boger/skonlitteratur_boger/ECE1243178/islandsk-carver-goer-sig-fortjent-til-nordisk-raads-litteraturpris/

Gyrðir Elíasson.
Foto:norden.org

William Heinesen

(1900-1991) Færøyene

Laterna magica

Cappelen 1987, 120 s.

Vinner av Svenska Akademiens nordiska pris 1987

Andreas William Heinesen vokste opp i et danskpreget borgerlig miljø i Tórshavn. I likhet med sin fetter, Jørgen-Franz Jacobsen, skrev han sine bøker på dansk. Heinesen debuterte i 1921 med den sterkt individualistiske diktsamlingen *Arktiske elegier* og gav siden ut en rekke diktsamlinger som plasserer ham blant de fremste i vårt århundres færøyske lyrikk. Det er imidlertid som romanforfatter han har fått internasjonal oppmerksomhet. Romanen *Blæsende Gry* (1934) skildrer brytningen mellom gammelt og nytt i øysamfunnet. Kollektivromanen *Noatun* (1938), påvirket av Hans Kirks teknikk og sosiale syn, skildrer en gruppe jordløse bønder som flytter ut i ødemarken og skaper et livskraftig samfunn i kamp med nedbrytende krefter i naturen og menneskesinnet.

Det store gjennombruddet kom med *Den sorte Gryde* (1949), en desillusjonert krigsroman der verden er gått av hengslene i pengebegjær, utskeielser, religiøst hysteri og helvetesangst. Den atskillig muntre romanen *De fortabte Spillemand* (1950) skildrer forkomne musikanter som står halvveis utenfor det sosiale fellesskapet – i et magisk Tórshavn av drøm og fabel. *Moder Syvstjerne* (1952) gir et inntrengende bilde av et fantasifullt barns virkelighet – i konflikten mellom det rike fantasilivet og en dyster kristendomsforståelse som blir forsøkt påtvunget barnet. For den store brevromanen *Det gode Håb* (1964) fikk han Nordisk Råds litteraturpris. Romanen er en dyster skildring av 1600-tallets enevoldstid med monopolhandel og forakt for menneskeverdet.

William Heinesen skrev også flere betydelige novellesamlinger: *Det fortryllede lys* (1957), *Gamalias besættelse* (1960), *Don Juan fra Tranhuset* (1970) og *Her skal danses* (1980). Han var også en fantasifull billedkunstner. I 1980 kom kunstboken *Fra billedmagerens værksted*, som gjengir et utvalg av hans tegninger, malerier og klippebilder. Han mottok Svenska Akademiens nordiska pris 1987 og Heinesens bøker er oversatt til en rekke språk. *Kilde: wikipedia*

Forlagets omtale:

Som en klok gammel veiviser og kjentmann tar Heinesen leseren i hånden og ”stiger trøstig ned årenes dunkle vindeltrapp”. Han retter lykten mot sitt øyrikes steder og historier og lokker frem treske kvinnfolk, menn med nedarvet hevnebehov, lengtende jomfruer og svære slåsskjemper. Her er erotiske forviklinger og en sprelsk brannslange... myk poesi og lammende drama i fin forening. Heinesens overbærende og humoristiske holdning til menneskelig dårskap gir plass for lune smil og også en og annen hjertelig latter.

Enel Melberg (f. 1943) Sverige / Estland

Separator

Samlaget 2011, 359 s.

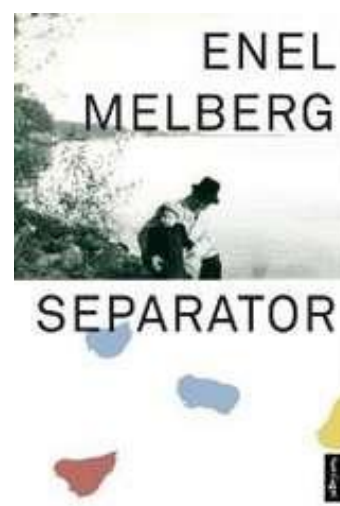

Enel Melberg ble født i Savioja i Estland og er bosatt i Oslo. Siden debuten i 1977 med *Modershjærtat* har hun skrevet en rekke romaner som tar for seg ulike kvinneskjebner. Bøkene har gjerne tilknytning til aktuell debatt, men med historiske referanser, som *Kärlekens arkeologi* (1990), *Dyret som ikke finnes* (1997), *Herr Brecht og hans kvinner* (1999) og *I tid og evighet. En operaroman.* (2001) Sammen med sin mann gav hun i 1999 ut reiseskildringen *En landsby i Provence*. Hun har også virket som oversetter og utgitt barne- og ungdomslitteratur. Kilde: *Store norske leksikon*

Forlagets omtale:

1944: Den eittårige Enel Melberg flyktar saman med familien frå Estland til Sverige. Der veks ho opp, før ho seinare flyttar til Noreg. Og alltid har ho eksilet med seg: I utlandet er ho norsk, i Noreg er ho svensk, i Sverige er ho estar og i Estland Sverige-estar.

Denne todelte romanen kretsar om språk og identitet, og stiller spørsmål ved tilhøyre, både geografisk og språkleg. I første del minnest Melberg sine reiser tilbake til fødelandet og skildrar det å på ein gong vere heime og det å vere framand. Vi får undervegs servert estiske segner og forteljingar, som på ein spennande måte illustrerer Melbergs tankesprang og gir oss eit innblikk i Estlands kultur og historie. I den andre delen følgjer vi den unge jenta Epp gjennom oppveksten som eksilestar i Sverige.

Anmeldelse: <http://www.dagbladet.no/2011/03/28/kultur/bok/litteratur/litteraturanmeldelser/anmeldelser/15975700/>

Annica Wennström (f. 1966) Det samiske språkområdet

Lappskatteland

Bazar 2009, 284 s.

Annica Wennström er født i 1966 og oppvokst i Västerbotten. Hun har skrevet flere bøker sammen med andre, men *Lappskatteland* er hennes debut på egen hånd. Wennström er journalist og bor i Stockholm.

Kilde: Bazar forlag

Forlagets omtale:

En ung kvinne finner et par falmede, vakre skobånd i en eske på loftet. Moren, som aldri har villet vedkjenne seg sin samiske opprinnelse, sier at hun ikke vet hvor de kommer fra. Den unge kvinnen begynner likevel å nøste i slektens fortid. Med

Lappskatteland har Annica Wennström skrevet en slektshistorie som spenner fra 1860-årene til vår tid. Det handler om fire generasjoner kvinner med sterke bånd mellom seg, men også med en historie om fornektelse som gjør det umulig for dem å nå hverandre. Romanen er forfatterens debut.

Anmeldelser:

http://www.svd.se/kultur/litteratur/fusklapp-soker-sitt-samiska-arv_33416.svd

<http://hd.se/kultur/boken/2006/09/07/lappskatteland/>